

eul_wid: hgw-an

Ἀριστοτέλης · Aristotle

Aristotelian Divisions

Διαίρεσεις Ἀριστοτελικαί

Period: Κλασική Classical
Dialect: Ἀττική Attic
Domain: Φιλοσοφία Philosophy
Format: Πραγματεία Treatise
Affiliation: Aristotelian

Divis 1coll⁽⁸⁾ 1. τῶν ἀγαθῶν ἔστι τὰ μὲν ἐν ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν σώματι, τὰ δὲ ἐκτός· οἷον ἡ μὲν δικαιοσύνη καὶ ἡ φρόνησις καὶ ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ τὰ τοιαῦτα ἐν ψυχῇ τὸ δὲ κάλλος καὶ ἡ εὐεξία καὶ ἡ ὑγίεια καὶ ἡ ἰσχύς ἐν σώματι· οἱ δὲ φίλοι καὶ ἡ τῆς πατρίδος εὐδαιμονία καὶ ὁ πλοῦτος ἐν τοῖς ἐκτός. ^[5]

Divis 2coll τῶν ἀγαθῶν ἄρα τρία εἶδη ἐστί· τὰ μὲν ἐν ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν σώματι, τὰ δὲ ἐκτός. 2. τῆς φιλίας τρία εἶδη ἐστίν· ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ φυσική, ἡ δὲ ἐταιρική, ἡ δὲ ξενική. φυσικὴν μὲν οὖν ταύτην λέγομεν, ἣν οἱ γονεῖς πρὸς τὰ ἔκγονα ἔχουσι καὶ οἱ συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους· ταύτην δὲ κεκλήρωται καὶ τᾶλλα ζῶα. ^[5]

Divis 3coll ἐταιρικήν δὲ καλοῦμεν τὴν ἀπὸ συνηθείας γινομένην καὶ μηδὲν προσήκουσαν γένει, ἀλλ' οἷον ἡ Πυλάδου πρὸς Ὀρέστην. ἡ δὲ ξενικὴ φιλία ἡ ἀπὸ συστάσεως καὶ διὰ γραμμάτων γινομένη πρὸς τοὺς ξένους. τῆς ἄρα φιλίας ἡ μὲν ἐστὶ φυσική, ἡ δὲ ἐταιρική, ἡ δὲ ξενική· προστιθέασι δέ τινες τετάρτην ἔρωτικήν. 3. ^[15]

Divis 4coll τῆς πολιτείας ἐστὶν εἶδη πέντε· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ δημοκρατικόν, ἄλλο δὲ ἀριστοκρατικόν, τρίτον δὲ ὀλιγαρχικόν, τέταρτον βασιλικόν, πέμπτον τυραννικόν. δημοκρατικὸν μὲν οὖν ἐστίν, ἐν αἷς πόλεσι κρατεῖ τὸ πλῆθος καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς νόμους δι' ἑαυτοῦ αἰρεῖται· ἀριστοκρατία δὲ ἐστίν, ἐν ᾗ μὴ οἱ πλούσιοι μὴ οἱ πένητες μὴ οἱ ἑνδοξοὶ ἄρχουσιν, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τῆς πόλεως προστατοῦσιν. ^[15]

Divis 5coll ὀλιγαρχία δὲ ἐστίν, ὅταν ἀπὸ τιμημάτων αἱ ἀρχαὶ αἰρῶνται· ἐλάττους γὰρ εἰσιν οἱ πλούσιοι τῶν πενήτων. τῆς δὲ βασιλείας ἡ μὲν κατὰ νόμον, ἡ δὲ κατὰ γένος ἐστίν. ἡ μὲν οὖν ἐν Καρχηδόνι κατὰ νόμον· πωλητὴ γὰρ ἐστίν. ἡ δὲ ἐν Λακεδαιμόνι καὶ Μακεδονίᾳ κατὰ γένος· ἀπὸ γὰρ τινος γένους ποιοῦνται τὴν βασιλείαν. τυραννὶς δὲ ἐστίν, ἐν ᾗ παρακρουσθέντες ἢ βιασθέντες ὑπὸ τινος ἄρχονται. τῆς ἄρα πολιτείας ἡ μὲν ἐστὶ δημοκρατία, ἡ δὲ ἀριστοκρατία, ἡ δὲ ὀλιγαρχία, ἡ δὲ βασιλεία, ἡ δὲ τυραννίς. 4. τῆς δὲ δικαιοσύνης ἐστὶν εἶδη τρία· ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ περὶ θεοῦ, ἡ δὲ περὶ ἀνθρώπους, ἡ δὲ περὶ τοὺς ἀποικομένους. ^[20]

Divis 6coll οἱ μὲν γὰρ θύοντες κατὰ νόμους καὶ τῶν ἱερῶν ἐπιμελούμενοι δῆλον ὅτι περὶ θεοῦ εὐσεβοῦσιν· οἱ δὲ δάνεια ἀποδιδόντες καὶ παρακαταθήκας δικαιοπραγοῦσι περὶ ἀνθρώπους· οἱ δὲ τῶν μνημείων ἐπιμελούμενοι δῆλον ὅτι περὶ τοὺς ἀποικομένους. ^[5]

Divis 7coll

τῆς ἄρα δικαιοσύνης ἡ μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς ἐστίν, ἡ δὲ περὶ ἀνθρώπους, ἡ δὲ περὶ τοὺς ἀποικομένους. 5. τῆς ἐπιστήμης ἐστὶν εἶδη τρία· τὸ μὲν γὰρ ἐστὶ πρακτικόν, τὸ δὲ ποιητικόν, τὸ δὲ θεωρητικόν. ^[11]

Divis 8coll¹ ἡ μὲν οἰκοδομικὴ καὶ ναυπηγικὴ ποιητικά ἐῖσιν· ἔστι γὰρ αὐτῶν ἰδεῖν ἔργον πεποιημένον. πολιτικὴ δὲ καὶ αὐλητικὴ καὶ κιθαριστικὴ καὶ αἱ τοιαῦται πρακτικά· οὐ γὰρ ἔστιν ἰδεῖν ἔργον αὐτῶν πεποιημένον, ἀλλὰ πράττουσί τι· ὁ μὲν γὰρ αὐλεῖ καὶ κιθαρίζει, ὁ δὲ πολιτεύεται. ἡ δὲ γεωμετρικὴ καὶ ἁρμονικὴ καὶ ἀστρολογικὴ θεωρητικά· οὔτε γὰρ πράττουσιν οὔτε ποιοῦσιν οὐδέν· ἀλλ' ὁ μὲν γεωμέτρης θεωρεῖ, πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν αἱ γραμμαί, ὁ δὲ ἁρμονικὸς τοὺς φθόγγους, ὁ δὲ ἀστρολογικὸς τὰ ἄστρα καὶ τὸν κόσμον. ^[15]

Divis 9coll¹ τῶν ἄρα ἐπιστημῶν αἱ μὲν εἰσι θεωρητικά, αἱ δὲ πρακτικά, αἱ δὲ ποιητικά. 6. τῆς ἱατρικῆς ἐστὶν εἶδη πέντε· ἡ μὲν φαρμακευτικὴ, ἡ δὲ χειρουργικὴ, ἡ δὲ διαιτητικὴ, ἡ δὲ νοσογνωμονικὴ, ἡ δὲ βοηθητικὴ. ἡ μὲν φαρμακευτικὴ διὰ φαρμάκων ἰᾶται τὰς ἀρρώστιας. ἡ δὲ χειρουργικὴ διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὑγιάζει, ἡ δὲ διαιτητικὴ διὰ τοῦ διαιτᾶν ἀπαλλάττει τῆς ἀρρώστιας, ἡ δὲ νοσογνωμονικὴ διὰ τοῦ γνῶναι τὸ ἀρρώστημα, ἡ δὲ βοηθητικὴ διὰ τοῦ βοηθῆσαι εἰς τὸ παραχρῆμα ἀπαλλάττει τῆς ἀλγηδόνης. τῆς ἄρα ἱατρικῆς ἡ μὲν ἐστὶ φαρμακευτικὴ, ἡ δὲ χειρουργικὴ, ἡ δὲ διαιτητικὴ, ἡ δὲ νοσογνωμονικὴ, ἡ δὲ βοηθητικὴ. ^[20]

Divis 10coll¹ 7. νόμου διαιρέσεις δύο· ὁ μὲν γὰρ αὐτοῦ γεγραμμένος, ὁ δὲ ἄγραφος. ὃ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι πολιτευόμεθα, γεγραμμένος ἐστίν· ὁ δὲ κατὰ ἔθνη γινόμενος οὗτος ἄγραφος καλεῖται· οἷον τὸ μὴ γυμνὸν πορεύεσθαι εἰς τὴν ἀγορὰν μηδὲ γυναικεῖον ἱμάτιον περιβάλλεσθαι. ταῦτα γὰρ οὐθεὶς νόμος κωλύει, ἀλλ' ὅμως οὐ πράττομεν διὰ τὸ ἀγράφῳ νόμῳ κωλύεσθαι. τοῦ ἄρα νόμου ἐστὶν ὁ μὲν γεγραμμένος, ὁ δὲ ἄγραφος. 8. ^[15]

Divis 11coll⁶ ὁ λόγος διαιρεῖται εἰς πέντε, ὧν εἷς μὲν ἐστίν, ὃν οἱ πολιτευόμενοι λέγουσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὃς καλεῖται πολιτικός· ἑτέρα δὲ διαίρεσις λόγου ὃν οἱ ῥήτορες γράφουσι καὶ εἰς ἐπίδειξιν τε προφέρουσι καὶ εἰς <δικαστήριον, οἶον> ἐγκώμια καὶ ψόγους καὶ κατηγορίας <καὶ ἀπολογία> τὸ δὲ τοιοῦτον εἶδος ἐστὶ ῥητορικόν. τρίτη δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ ἰδιῶται διαλέγονται πρὸς ἀλλήλους· οὗτος δὲ ὁ τρόπος προσαγορεύεται ἰδιωτικός. ἑτέρα δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ κατὰ βραχὺ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι τοῖς ἐρωτῶσι διαλέγονται· οὗτος δὲ καλεῖται ὁ λόγος διαλεκτικός. πέμπτη δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ τεχνῖται περὶ τῆς ἑαυτῶν διαλέγονται τέχνης· ὃς δὲ καλεῖται τεχνικός. ^[20]

Divis 12coll¹ τοῦ λόγου ἄρα τὸ μὲν ἐστὶ πολιτικόν, τὸ δὲ ῥητορικόν, τὸ δὲ ἰδιωτικόν, τὸ δὲ διαλεκτικόν, τὸ δὲ τεχνικόν. 9. ἡ μουσικὴ εἰς τρία διαιρεῖται· ἔστι γὰρ ἡ μὲν διὰ τοῦ στόματος μόνον, οἷον ἡ ᾠδὴ· δεύτερον δὲ διὰ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν, οἷον ἡ κιθαρωδία· τρίτον ἀπὸ τῶν χειρῶν μόνον, οἷον ἡ κιθαριστικὴ. τῆς ἄρα μουσικῆς ἔστι τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ στόματος μόνον, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν, τὸ δὲ ἀπὸ τῶν χειρῶν. 10. διαιρεῖται δὲ ἡ εὐγένεια εἰς εἶδη τέτταρα. ἔν μὲν, ἔάν ᾧσιν οἱ πρόγονοι καλοὶ ἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι, τοὺς ἐκ τούτων γεγεννημένους εὐγενεῖς φασιν εἶναι· ἄλλο δέ, ἔάν ᾧσιν οἱ πρόγονοι δεδυναστευκότες καὶ ἄρχοντες γεγεννημένοι, τοὺς ἐκ τούτων εὐγενεῖς φασιν εἶναι. ^[5]

Divis 13coll¹ ἄλλο δέ, ἔάν ᾧσιν οἱ πρόγονοι ὀνομαστοί, οἷον ἀπὸ στρατηγίας, ἀπὸ στεφανιτῶν ἀγώνων· καὶ γὰρ τοὺς ἐκ τούτων γεγεννημένους εὐγενεῖς προσαγορεύομεν. ἄλλο εἶδος, ἔάν αὐτὸς τις ἧ γεννάδας τὴν ψυχὴν καὶ μεγάλῃ ψυχῳ, καὶ τοῦτον εὐγενῆ φασὶν εἶναι· καὶ τῆς γε εὐγενείας αὕτη κρατίστη. τῆς ἄρα εὐγενείας τὸ μὲν ἀπὸ προγόνων ἐπεικῶν, τὸ δὲ δυναστῶν, τὸ δὲ ἐνδόξων, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ καλοκάγαθίας. 11. ^[20]

Divis 14coll¹ τὸ κάλλος διαιρεῖται εἰς τρία· ἔν μὲν γὰρ αὐτοῦ ἐστὶν ἐπαινετόν, οἷον ἡ διὰ τῆς ὀψεως εὐμορφία· ἄλλο δὲ χρηστικόν, οἷον ὄργανον καὶ οἰκία καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς χρῆσιν ἐστὶ καλά· τὰ

δὲ πρὸς νόμους καὶ ἐπιτηδεύματα καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς ὠφέλειάν ἐστι καλά. τοῦ ἄρα κάλλους τὸ μὲν ἐστὶ πρὸς ἔπαινον, τὸ δὲ πρὸς χρῆσιν, τὸ δὲ πρὸς ὠφέλειαν. 12. ^[10]

Divis 15col¹ ἡ ψυχὴ διαιρεῖται εἰς τρία· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ λογιστικόν, τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν, τὸ δὲ θυμικόν. τούτων δὲ τὸ μὲν λογιστικόν ἐστὶν αἷτιον τοῦ βουλευέσθαι τε καὶ λογίζεσθαι καὶ διανοεῖσθαι καὶ τῶν τοιούτων πάντων· τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς ἐστὶν αἷτιον τοῦ ἐπιθυμεῖν φαγεῖν καὶ τοῦ πλησιάζειν καὶ τῶν τοιούτων πάντων. ^[10]

Divis 16col¹ τὸ δὲ θυμικὸν μέρος αἷτιόν ἐστὶ τοῦ θαρρεῖν καὶ ἡδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι καὶ ὀργίζεσθαι. τῆς ἄρα ψυχῆς ἐστὶ τὸ μὲν λογιστικόν, τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν, τὸ δὲ θυμικόν. 13. τῆς τελείας ἀρετῆς εἶδη ἐστὶ τέτταρα· ἓν μὲν φρόνησις, ἓν δὲ δικαιοσύνη, ἄλλο δ' ἀνδρεία, τέταρτον σωφροσύνη. ^[10]

Divis 17col¹ τούτων ἡ μὲν φρόνησις αἰτία τοῦ πράττειν ὀρθῶς τὰ πράγματα· ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ ἐν ταῖς κοινωνίαις καὶ τοῖς συναλλάγμασι δικαιοπραγεῖν· ἡ δὲ ἀνδρεία τοῦ ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ φοβεροῖς μὴ [ἐξίστασθαι] τρεῖν, ἀλλὰ μένειν· ἡ δὲ σωφροσύνη τοῦ κρατεῖν τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ὑπὸ μηδεμιᾶς ἡδονῆς δουλοῦσθαι, ἀλλὰ κοσμίως ζῆν. τῆς ἀρετῆς ἄρα τὸ μὲν ἐστὶ φρόνησις, ἄλλο δικαιοσύνη, τρίτον ἀνδρεία, τέταρτον σωφροσύνη. 14. ἡ ἀρχὴ διαιρεῖται εἰς μέρη πέντε· ἓν μὲν εἰς τὸ κατὰ νόμον, ἓν δὲ εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ἓν δὲ εἰς τὸ κατὰ ἔθος, τέταρτον δὲ εἰς τὸ κατὰ γένος, πέμπτον δὲ εἰς τὸ κατὰ βίαν. ^[20]

Divis 18col¹ οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντες ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐπὶ αἵρεθῶσι, κατὰ νόμον ἄρχουσιν· οἱ δὲ κατὰ φύσιν, οἱ <ον οἱ> ἄρσενες, οὐ μόνον ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις· ἐπὶ πολὺ γὰρ πανταχοῦ τὰ ἄρσενα τῶν θηλειῶν ἄρχει· ἡ δὲ τοῦ κατὰ ἔθος ἀρχῆς τοιαύτη ἐστίν, οἷαν οἱ παιδαγωγοὶ τῶν παίδων ἄρχουσι καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν φοιτῶντων. κατὰ γένος δὲ ἀρχὴ τοιαύτη τις λέγεται, οἷαν οἱ Λακεδαιμόνιοι βασιλεῖς ἄρχουσιν· ἀπὸ γὰρ γένους τινὸς ἡ βασιλεία. καὶ ἐν Μακεδονίᾳ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄρχουσιν· καὶ γὰρ ἐκεῖ ἀπὸ γένους ἡ βασιλεία καθίσταται. οἱ δὲ βιασάμενοι ἢ παρακρουσάμενοι ἄρχουσιν ἀκόντων τῶν πολιτῶν, ἡ τοιαύτη ἀρχὴ κατὰ βίαν λέγεται εἶναι. τῆς ἀρχῆς ἄρα ἐστὶ τὸ μὲν κατὰ νόμον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ ἔθος, τὸ δὲ κατὰ γένος, τὸ δὲ κατὰ βίαν. ^[25]

Divis 19col¹ 15. τῆς ῥητορείας εἶδη ἐστὶν ἕξ, ὅταν μὲν γὰρ κελεύωσι πολεμεῖν ἢ συμμαχεῖν πρὸς τινα, καλεῖται τὸ τοιοῦτον εἶδος προτροπῆ· ὅταν δὲ ἀξιῶσι μὴ πολεμεῖν μηδὲ συμμαχεῖν, ἀλλὰ ἡσυχίαν ἄγειν, τὸ τοιοῦτον εἶδος ἀποτροπῆ ἐστὶ. ^[5]

Divis 20col¹ τρίτον εἶδος τῆς ῥητορείας, ὅταν τις φάσκη ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τίνος καὶ πολλῶν κακῶν αἷτιον ἀποφαίνει· τὸ δὲ τοιοῦτον εἶδος κατηγορία ὀνομάζεται. τέταρτον εἶδος τῆς ῥητορείας [ἀπολογία καλεῖται], ὅταν ἀποφαίνει τις αὐτὸν μὴτ' ἀδικοῦντα μήτε ἄλλο ἄτοπον μὴτ' ἐπὶ πράττοντα· τὸ δὲ τοιοῦτον ἀπολογίαν καλοῦσι. πέμπτον εἶδος ῥητορείας, ὅταν τις εὖ λέγῃ καὶ ἀποφαίνει καλὸν κἀγαθόν· τὸ δὲ τοιοῦτον εἶδος καλεῖται ἐγκώμιον. ἕκτον εἶδος, ὅταν τις ἀποφαίνει φαῦλον· τὸ δὲ τοιοῦτον εἶδος καλεῖται ψόγος. ^[20]

Divis 21col¹ τῆς ἄρα ῥητορείας ἐστὶ τὸ μὲν ἐγκώμιον, τὸ δὲ ψόγος, τὸ δὲ προτροπῆ, τὸ δὲ ἀποτροπῆ, τὸ δὲ κατηγορία, τὸ δὲ ἀπολογία. 16. τὸ ὀρθῶς λέγειν διαιρεῖται εἰς τέτταρα· ἓν μὲν ἂν δεῖ λέγειν, ἓν δὲ ὅσα δεῖ λέγειν, τρίτον πρὸς οὓς δεῖ λέγειν, τέταρτον δὲ πηνίκα λέγειν δεῖ. ἂν μὲν οὖν δεῖ λέγειν, ἂν μέλλει συμφέρειν τῷ λέγοντι καὶ τῷ ἀκούοντι· τὸ δὲ ὅσα δεῖ λέγειν, μὴ πλείω μὴδὲ ἐλάττω τῶν ἱκανῶν. τὸ δὲ πρὸς οὓς δεῖ λέγειν, ἐάν τε πρὸς πρεσβυτέρους ἀμαρτάνοντας διαλέγῃ, ἀρμόττοντας δεῖ τοὺς λόγους διαλέγεσθαι ὡς πρεσβυτέροις· ἐάν τε πρὸς νεωτέρους, ἀρμόττοντας δεῖ λέγεσθαι ὡς νεωτέροις. ^[5]

Divis 22col¹ πηνίκα δὲ λέγειν ἐστὶ μήτε πρότερον μήτε ὕστερον· εἰ δὲ μή, διαμαρτήσεσθαι καὶ κακῶς ἐρεῖν. 17. ἡ εὐεργεσία διαιρεῖται εἰς τέτταρα· ἡ γὰρ χρήμασιν ἢ σώμασιν ἢ ταῖς ἐπιστήμασι ἢ τοῖς λόγοις. τοῖς μὲν οὖν χρήμασιν, ὅταν δεομένῳ παραβοηθήσῃ τις εἰς χρημάτων λόγον εὐπορήσας·

τοῖς δὲ σώμασιν εὖ ποιοῦσιν ἄλλους, ὅταν παραγενόμενοι τυπτομένοις παραβοηθῶσιν· οἱ δὲ παιδεύοντες καὶ ἰατρεύοντες καὶ διδάσκοντες ἀγαθόν τι, οὗτοι ταῖς ἐπιστήμας εὐεργετοῦσιν· ὅταν δὲ εἰσέλθωσιν εἰς δικαστήριον ἄλλος ὑπὲρ ἄλλου βοηθὸς καὶ λόγον τινὰ ἐπεικὴ εἴπῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, οὗτος δὲ λόγῳ εὐεργετεῖ. ^[10]

Divis 23col1 τῆς ἄρα εὐεργεσίας ἡ μὲν ἐστὶ διὰ χρημάτων, ἡ δὲ διὰ σωμάτων, ἡ δὲ διὰ ἐπιστημῶν, τετάρτη δὲ διὰ λόγων. 18. διαιρεῖται τὸ τέλος τῶν πραγμάτων εἰς τέτταρα εἶδη· ἐν μὲν κατὰ νόμον τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, ὅταν ψήφισμα γένηται καὶ τοῦθ' ὁ νόμος τελέσῃ· κατὰ φύσιν δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, <οἶον> ἢ τε ἡμέρα καὶ ὁ ἐνιαυτὸς καὶ αἱ ὥραι. ^[25]

Divis 24col1 κατὰ τέχνην δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, οἶον ἡ οἰκοδομικὴ· οἰκίαν γὰρ [τις] ἐπιτελεῖ· καὶ ἡ ναυπηγικὴ· πλοῖα γάρ. κατὰ τύχην δὲ γίνεται τοῖς πράγμασι τέλος, ὅταν ἄλλως καὶ μὴ ὡς ὑπολαμβάνει τις ἀποβαίνει. τοῦ τέλους ἄρα τῶν πραγμάτων τὸ μὲν κατὰ νόμον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ τέχνην, τὸ δὲ κατὰ τύχην ἐστίν. 19. ^[10]

Divis 25col1 ἡ δυνάμις διαιρεῖται εἰς τέτταρα εἶδη· ἐν μὲν ὁ δυνάμεθα τῇ διανοίᾳ, <οἶον> λογίζεσθαι καὶ ὑπονοεῖν· ἕτερον δὲ τῷ σώματι, οἶον πορεύεσθαι καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν καὶ τὰ τοιαῦτα· τρίτον ὁ δυνάμεθα πλήθει στρατιωτῶν καὶ χρημάτων, ὅθεν καλεῖται πολλὴν δύνάμιν ἔχων βασιλεύς· τετάρτη δὲ διαίρεσις δυνάμεως πάσχειν καὶ ποιεῖν εὖ καὶ κακῶς· οἶον ἄρρωστεῖν καὶ παιδεύεσθαι δυνάμεθα καὶ ὑγιεῖς γίνεσθαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ^[15]

Divis 26col1 τῆς ἄρα δυνάμεως ἡ μὲν ἐστὶν ἐν διανοίᾳ, ἡ δὲ ἐν τῷ σώματι, ἡ δὲ ἐν στρατοπέδῳ καὶ χρήμασιν, ἡ δὲ ἐν τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν. 20. τῆς φιλανθρωπίας ἐστὶν εἶδη τρία· ἐν μὲν διὰ τῆς προσηγορίας γινόμενον, οἶον ἐν ᾧ τινες τὸν ἐντυχόντα πάντα προσαγορεύουσι καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβάλλοντες χαιρετίζουσιν· ἄλλο εἶδος, ὅταν τις βοηθητικὸς ᾖ παντὶ τῷ ἀτυχοῦντι· ἕτερον εἶδος ἐστὶ τῆς φιλανθρωπίας, ἐν ᾧ τινες φιλοδειπνισταὶ εἰσι. τῆς ἄρα φιλανθρωπίας τὸ μὲν ἐστὶ διὰ τοῦ προσαγορεύειν, τὸ δὲ διὰ τοῦ εὐεργετεῖν, τὸ δὲ διὰ τοῦ ἐστιᾶν καὶ φιλοσυνουσιάζειν. 21. ^[25]

Divis 27col1 ἡ εὐδαιμονία διαιρεῖται εἰς πέντε μέρη· ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶν εὐβουλία, ἕτερον δὲ εὐαισθησία καὶ ὑγεία τοῦ σώματος, τρίτον εὐτυχία ἐν ταῖς πράξεσι, τέταρτον εὐδοξία παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, πέμπτον εὐπορία χρημάτων καὶ τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων. ἡ μὲν οὖν εὐβουλία γίνεται ἐκ παιδείας καὶ ἐκ τοῦ πολλῶν ἔμπειρον γενέσθαι. ἡ δὲ εὐαισθησία ἐκ τῶν τοῦ σώματος μερῶν· οἶον ἂν τις ὀφθαλμοῖς ὄρᾳ καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούῃ καὶ τῇ ῥινὶ καὶ τῷ στόματι αἰσθάνηται ὧν δεῖ αἰσθάνεσθαι· τὸ δὲ τοιοῦτον εὐαισθησία. ἡ δὲ εὐτυχία, ὅταν ἐφ' ᾧ σκοπεῖ πράξῃ κατορθῶν ἃ δεῖ πράττειν τὸν σπουδαῖον· εὐδοξία δὲ ἐστὶν ὅταν τις εὖ ἀκούῃ. ^[20]

Divis 28col1 εὐπορία δὲ ἐστὶν, ὅταν τις πρὸς τὰς ἐν τῷ βίῳ χρήσεις οὕτως ἔχῃ, ὥστε καὶ φίλους εὖ ποιῆσαι καὶ φιλοτίμως καὶ εὐπόρως ἀπολειτουργῆσαι. ᾧ δὲ ὑπάρχει πάντα ταῦτα, οὗτός ἐστιν εὐδαίμων τελέως. τῆς ἄρα εὐδαιμονίας ἐστὶ τὸ μὲν εὐβουλία, τὸ δὲ εὐαισθησία καὶ ὑγεία τοῦ σώματος, τὸ δὲ εὐτυχία, τὸ δὲ εὐδοξία, τὸ δὲ εὐπορία. 22. αἱ τέχναι εἰς τρία διαιροῦνται· ἡ μὲν πρώτη, ἡ δὲ δευτέρα, ἡ δὲ τρίτη. πρώτη μὲν οὖν ἡ μεταλλευτικὴ καὶ ὑλοτομικὴ· παρασκευαστικά γάρ εἰσιν. ἡ δὲ χαλκευτικὴ καὶ ἡ τεκτονικὴ μετασχηματιστικά εἰσιν· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ σιδήρου ἡ χαλκευτικὴ ὅπλα ποιεῖ, ἡ δὲ τεκτονικὴ ἐκ τῶν ξύλων αὐλοὺς καὶ λύρας. ^[5]

Divis 29col1 ἡ δὲ χρηστικὴ, οἶον ἵππικὴ τοῖς χαλινοῖς χρῆται· ἡ πολεμικὴ τοῖς ὅπλοις· ἡ μουσικὴ τοῖς αὐλοῖς καὶ τῇ λύρᾳ. τῆς τέχνης ἄρα τρία εἶδη ἐστί· τὸ μὲν τι πρῶτον, τὸ δὲ τι δεύτερον, τὸ δὲ τι τρίτον. 23. ^[10]

Divis 30col1 τὸ ἀγαθὸν εἰς τέτταρα γένη διαιρεῖται· ὧν ἐν μὲν λέγομεν εἶναι τὸν τὴν ἀρετὴν ἔχοντα ἰδίᾳ ἀγαθόν· ἄλλο δὲ αὐτὴν τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην λέγομεν ἀγαθὸν εἶναι· τρίτον δέ, οἶον

σιτία καὶ γυμνάσια τὰ πρόσφορα καὶ φάρμακα· τέταρτον δέ φαμεν εἶναι ἀγαθόν, οἶον
αὐλητικὴν καὶ ὑποκριτικὴν καὶ τὰ τοιαῦτα. ^[20]

Divis 31col¹ ἀγαθοῦ ἄρα τέτταρα εἶδη ἐστί· τὸ μὲν τὸ τὴν ἀρετὴν ἔχειν, ἕτερον δὲ αὐτὴ ἡ ἀρετὴ, τρίτον δὲ
σιτία καὶ γυμνάσια τὰ ὠφέλιμα· τέταρτον δὲ αὐλητικὴν καὶ ὑποκριτικὴν καὶ ποιητικὴν ἀγαθὸν
λέγομεν εἶναι. 24. τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστί κακά, τὰ δὲ ἀγαθὰ, τὰ δὲ οὐδέτερα. τούτων κακὰ μὲν
ταῦτα λέγομεν, τὰ δυνάμενα βλάπτειν αἰεὶ, οἶον ἀκρασίαν καὶ ἀφροσύνην καὶ ἀδικίαν καὶ τὰ
τοιαῦτα· τὰ δὲ τούτοις ἐναντία ἀγαθὰ ἐστίν· τὰ δὲ ἐνίοτε μὲν ὠφελεῖν, ἐνίοτε δὲ βλάπτειν, οἶον
τὸ περιπατεῖν καὶ τὸ καθῆσθαι καὶ τὸ ἐσθίειν, <ἥ> ὅλως μῆτε ὠφελῆσαι μῆτε βλάψαι
δυνάμενα, ταῦτα οὖν οὔτε ἀγαθὰ οὔτε κακὰ ἐστίν. ^[10]

Divis 32col¹ τῶν ἄρα ὄντων τὰ μὲν ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακά, τὰ δὲ οὐδέτερα τούτων. 25. εὐνομία διαιρεῖται εἰς
τρία· ἐν μὲν, ἐὰν ὥσιν οἱ νόμοι σπουδαῖοι, εὐνομίαν φαμὲν εἶναι· ἕτερον δέ, ἐὰν τοῖς κειμένοις
νόμοις ἐμμένωσιν οἱ πολῖται, καὶ τοῦτό φαμεν εὐνομίαν εἶναι· τρίτον δέ, ἐὰν μὴ ὄντων [τῶν]
νόμων κατὰ ἔθνη καὶ ἐπιτηδεύματα χρηστῶς πολιτεύωνται, καὶ τοῦτο εὐνομίαν
προσαγορεύομεν. ^[5]

Divis 33col¹ τῆς εὐνομίας ἄρα ἐν μὲν ἐστί νόμους σπουδαίους εἶναι· ἄλλο δέ, ἐὰν τοῖς οὖσι νόμοις
ἐμμένωσιν· τρίτον δέ, ἐὰν ἔθου καὶ ἐπιτηδεύμασι χρηστοῖς πολιτεύωνται. 26. διαιρεῖται ἡ
ἀνομία εἰς τρία· ὧν ἐν μὲν ἐστίν, ἐὰν ὥσιν οἱ νόμοι μοχθηροὶ καὶ πρὸς ξένους καὶ πρὸς πολίτας
ἕτερον δέ, ἐὰν τοῖς ὑπάρχουσι μὴ πείθωνται· ἄλλο δέ, ἐὰν ὅλως μηδεὶς ἦ νόμος. ^[20]

Divis 34col¹ τῆς ἄρα ἀνομίας ἐν μὲν ἐστί τὸ μοχθηροὺς εἶναι τοὺς νόμους· ἄλλο δέ, ἐὰν τοῖς οὖσι μὴ
πείθωνται· τρίτον δέ, ἐὰν μηδεὶς ἦ νόμος. 27. τὰ ἐναντία διαιρεῖται εἰς τρία. οἶον ἀγαθὰ κακοῖς
ἐναντία φαμὲν εἶναι, ὡς τὴν δικαιοσύνην τῇ ἀδικίᾳ καὶ τὴν φρόνησιν τῇ ἀφροσύνῃ καὶ τὰ
τοιαῦτα. κακὰ δὲ κακοῖς ἐναντία ἐστίν, οἶον ἡ ἀσωτία τῇ ἀνελευθερίᾳ καὶ τὸ ἀδίκως
στρεβλοῦσθαι τῷ δικαίως στρεβλοῦσθαι· καὶ τὰ τοιαῦτα κακὰ κακοῖς ἐναντία ἐστίν. ^[15]

Divis 35col¹ τὸ δὲ βαρὺ τῷ κούφῳ καὶ τὸ ταχὺ τῷ βραδεῖ καὶ τὸ μέλαν τῷ λευκῷ ὡς οὐδέτερα οὐδετέροις
ἐναντία ἐστί. τῶν ἐναντίων ἄρα τὰ μὲν ὡς ἀγαθὰ κακοῖς ἐναντία ἐστί· τὰ δὲ ὡς κακὰ κακοῖς· τὰ
δὲ ὡς οὐδετέροις οὐδέτερα. 28. τῶν ἀγαθῶν γένη ἐστί τρία. τὰ μὲν γάρ ἐστιν ἐκτά, τὰ δὲ
μεθεκτά, τὰ δὲ ὑπαρκτά. τὰ μὲν οὖν ἐκτά ἐστίν, ὅσα ἐνδέχεται ἔχειν, οἶον ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ
ὕγεια. μεθεκτά δέ, ὅσα ἔχειν μὲν μὴ ἐνδέχεται, μετασχεῖν δὲ αὐτῶν ἐνδέχεται· οἶον αὐτὸ τὸ
ἀγαθὸν ἔχειν μὲν οὐκ ἐνδέχεται, μετασχεῖν δὲ αὐτοῦ ἐνδέχεται. ^[20]

Divis 36col¹ ὑπαρκτά δέ, ὅσα μῆτε μετασχεῖν μῆτε ἔχειν ἐνδέχεται, ὑπάρχειν δὲ δεῖ· οἶον τὸ σπουδαῖον εἶναι
<καὶ> τὸ δίκαιον εἶναι ἀγαθόν ἐστι. καὶ ταῦτα οὔτε ἔχειν οὔτε μετασχεῖν ἔστιν, ἀλλ' ὑπάρχειν
δεῖ σπουδαῖον εἶναι καὶ δίκαιον εἶναι. τῶν ἀγαθῶν ἄρα τὰ μὲν ἐστίν ἐκτά, τὰ δὲ μεθεκτά, τὰ δὲ
ὑπαρκτά. 29. ἡ συμβουλία διαιρεῖται εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἐν μὲν ἐκ τῶν παροιχομένων
χρόνων λαμβανόμενον, ἐν δὲ ἐκ τῶν μελλόντων, ἐν δὲ ἐκ τῶν ἐνεστώτων. τὰ μὲν οὖν ἐκ τῶν
παροιχομένων παραδείγματα, οἶον τί ἔπαθον Λακεδαιμόνιοι πιστεύσαντες. ^[15]

Divis 37col¹ τὰ δὲ ἐκ τῶν παρόντων, οἶον ἀποφαίνειν τεῖχιν ἀσθενῆ, δειλοὺς ἀνθρώπους, σῖτον ὀλίγον. τὰ δὲ
ἐκ τῶν μελλόντων, οἶον ταῖς ὑπονοίαις μὴ ἀδικεῖν τὰς πρεσβείας, ὅπως μὴ ἄδοξος ἡ Ἑλλὰς
γένηται. τῆς ἄρα συμβουλίας τὰ μὲν ἐστίν ἐκ τῶν παροιχομένων, τὰ δὲ ἐκ τῶν παρόντων, τὰ δὲ
ἐκ τῶν μελλόντων. 30. ἡ φωνὴ διαιρεῖται εἰς δύο· ἐν μὲν αὐτῆς ἐστίν ἔμψυχον, ἐν δὲ ἄψυχον.
ἔμψυχον μὲν ἡ τῶν ζώων φωνή, ἄψυχον δὲ φθόγγοι καὶ ἦχοι. ^[25]

Divis 38col¹ τῆς τοῦ ἐμψύχου φωνῆς ἡ μὲν ἐστίν ἐγγράμματος, ἡ δὲ ἀγράμματος. ἐγγράμματος μὲν ἡ τῶν
ἀνθρώπων, ἀγράμματος δὲ ἡ τῶν ζώων. τῆς ἄρα φωνῆς ἡ μὲν ἔμψυχος, ἡ δὲ ἄψυχος. 31. τῶν
ὄντων τὰ μὲν ἐστί μεριστά, τὰ δὲ ἀμέριστα. τούτων δὲ τῶν μεριστῶν τὰ μὲν ὁμοιομερῆ, τὰ δὲ

ἀνομοιομερῇ. ἀμερῇ μὲν οὖν ἐστίν, ὅσα μὴ ἔχει διαίρεσιν μηδὲ ἕκ τινος σύγκειται, οἷον ἢ τε μονὰς καὶ ἡ στιγμή καὶ ὁ φθόγγος. ^[20]

Divis 39col11 μεριστά δέ, ὅσα ἕκ τινος σύγκειται, οἷον αἶ τε συλλαβαὶ καὶ συμφωνίαι καὶ ζῶα καὶ ὕδωρ καὶ χρυσός. ὁμοιομερῇ <μέν>, ὅσα ἐξ ὁμοίων σύγκειται καὶ μηδὲν διαφέρει τὸ ὅλον τοῦ μέρους εἰ μὴ τῷ πλήθει, οἷον τὸ ὕδωρ καὶ τὸ χρυσίον καὶ πᾶν τὸ χυτὸν καὶ τὸ τοιοῦτον. ἀνομοιομερῇ δέ, ὅσα ἐξ ἀνομοίων μερῶν σύγκειται, οἷον οἰκία καὶ τὰ τοιαῦτα. τῶν ὄντων ἄρα τὰ μὲν ἐστὶ μεριστά, τὰ δὲ ἀμερῇ· τῶν δὲ μεριστῶν τὰ μὲν ὁμοιομερῇ, τὰ δὲ ἀνομοιομερῇ. 32. τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶ καθ' ἑαυτά, τὰ δὲ πρὸς τι λέγεται. τὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενά ἐστίν, ὅσα ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ μηδενὸς προσδεῖται· ταῦτα δὲ ἂν εἴη οἷον ἄνθρωπος ἵππος καὶ τὰ ἄλλα ζῶα. ^[25]

Divis 40col11 τούτων γὰρ οὐδὲν δι' ἐρμηνείας χωρεῖ. τῶν δὲ πρὸς τι λεγομένων ὅσα προσδεῖται τινος ἐρμηνείας, οἷον τὸ μεῖζόν τινος καὶ τὸ θᾶττον τινος καὶ τὸ κάλλιον καὶ τὰ τοιαῦτα· τό τε γὰρ μεῖζον ἐλάττονός ἐστι μεῖζον καὶ τὸ θᾶττον θᾶττον τινός ἐστι. τῶν ὄντων ἄρα τὰ μὲν ἐστὶν αὐτὰ καθ' αὐτά, τὰ δὲ πρὸς τι λέγεται. ^[10]

Divis 41col11 ὧδε καὶ τὰ πρῶτα διήρει κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην. [5] διαίρεται τὰ ἀγαθὰ εἰς τρία. ^[10]

Divis 1col12 (8) ἔστι γὰρ αὐτῶν τὰ μὲν ἐν τῇ ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν σώματι, τὰ δὲ ἐκτός. ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐν ψυχῇ φρόνησις δικαιοσύνη ἀνδρεία σωφροσύνη καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα, τὰ δὲ ἐν σώματι ἰσχύς κάλλος ὑγεία εὐεξία καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα, τὰ δὲ ἐκτὸς φίλοι πλοῦτος εὐδοξία πατρίδος εὐδαιμονία. ^[5]

Divis 2col12 τῶν ἀγαθῶν ἄρα τὰ μὲν ἐστὶν ἐν ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν σώματι, τὰ δὲ ἐκτός. [58] διαίρεται ἡ φιλία εἰς τέσσαρα· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἡ μὲν συγγενική, ἡ δὲ ἐταιρική, ἡ δὲ ξενική, ἡ δὲ ἐρωτική. ^[10]

Divis 3col12 ἔστι δὲ ἡ μὲν συγγενική οἷον πατὴρ πρὸς υἱὸς καὶ ἀδελφοὶ πρὸς ἀδελφούς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ οἰκεῖοι, ἡ δὲ ἐταιρική ἢ κοινωνοῦσιν οἱ διὰ συνήθειαν φίλοι γινόμενοι, ἡ δὲ ξενική ἡ διὰ γραμμάτων καὶ συστάσεως ποιοῦσα φίλους, ἡ δὲ ἐρωτική ἡ δι' ἐπιθυμίαν τῆς τῶν καλῶν φιλίας κοινωνίαν παρασκευάζουσα. [7] διαίρεται ἡ πολιτεία εἰς πέντε. ^[10]

Divis 4col12 ἔστι γὰρ αὐτῆς ἕν μὲν δημοκρατία, ἕν δὲ ἀριστοκρατία, ἕν δὲ ὀλιγαρχία, ἕν δὲ τυραννίς, ἕν δὲ βασιλεία. ἔστι δὲ ἡ μὲν δημοκρατία, ἐν ἣ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως κυριεύει, ἀριστοκρατεία δέ, ἐν ἣ οἱ κράτιστοι ἡγούνται μήτε διὰ γένος μήτε διὰ πλοῦτον ἀλλὰ δι' ἀρετήν· ἡ δὲ ὀλιγαρχία, ἐν ἣ τὰ τιμήματα μεγάλα ποιήσαντες ἀπὸ τούτων πολιτεύονται τινες ἢ δι' ἐταιρίαν βιασάμενοι τὸ πλῆθος τὴν πόλιν διοικοῦσι· τυραννίς δέ, ἐν ἣ παρακρουσάμενός τις τὸ πλῆθος ἢ βιασάμενος τὴν πόλιν διοικεῖ· βασιλεία δέ, ὅταν ἢ κατὰ νόμον ἢ κατὰ γένος βασιλεὺς τὰ πράγματα διοικῇ τῆς πόλεως· τῆς πολιτείας ἄρα τὸ μὲν ἐστὶ δημοκρατία, τὸ δὲ ἀριστοκρατία, τὸ δὲ ὀλιγαρχία, τὸ δὲ τυραννίς, τὸ δὲ βασιλεία. ^[10]

Divis 5col12 [4] διαίρεται ἡ δικαιοσύνη εἰς τρία· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἕν μὲν πρὸς τὸν θεόν, ἕν δὲ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἕν δὲ πρὸς τοὺς ἀποικομένους. ^[20]

Divis 6col12 ἔστι δὲ ἡ μὲν πρὸς τὸν θεὸν δικαιοσύνη μετ' εὐσεβείας εὐχαριστία καὶ τὰς αὐτοῦ ἐκπληροῦν ἐντολάς, ἡ δὲ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους περὶ τὰ συμβόλαια εὐνομία καὶ περὶ τὰ ἄλλα νομιζόμενα δίκαια, ἡ δὲ πρὸς τοὺς ἀποικομένους δικαιοσύνη ἐστὶ θάπτειν καὶ τὰ ἄλλα ἐπιφέρειν. ^[5]

Divis 7col12 τῆς δικαιοσύνης ἄρα ἐστὶν ἕν μὲν πρὸς τὸν θεόν, ἕν δὲ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἕν δὲ πρὸς τοὺς ἀποικομένους. [8] διαίρεται ἡ ἐπιστήμη εἰς τρία· ἔστι γὰρ αὐτῆς τὸ μὲν θεωρητικόν, τὸ δὲ ποιητικόν, τὸ δὲ πρακτικόν. ^[10]

Divis 8col12 ἔστι δὲ ἡ μὲν θεωρητική, <ῆς> τὸ κεφάλαιον θεωρία [δὲ] ἐστίν, οἷον ἡ γεωμετρική καὶ ἀριθμητική καὶ ἁρμονική καὶ αἱ τοιαῦται· ἡ δὲ ποιητική, ἥς τὸ κεφάλαιόν ἐστιν ἔργον συντελεστικόν, οἷον οἰκοδομική καὶ ἀνδριαντοποιητική καὶ ἄλλαι τοιαῦται· ἡ δὲ πρακτική, ἥς

τὸ κεφάλαιόν ἐστι πρᾶξις, οἷον ἰατρικὴ καὶ στρατηγικὴ καὶ πολιτικὴ καὶ ἄλλαι τοιαῦται. τῆς ἐπιστήμης ἄρα ἡ μὲν ἐστὶ θεωρητικὴ, ἡ δὲ ποιητικὴ, ἡ δὲ πρακτικὴ. [61] διαιρεῖται ἡ ἰατρικὴ εἰς πέντε· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ φαρμακευτικόν, τὸ δὲ χειρουργικόν, τὸ δὲ διαιτητικόν, τὸ δὲ νοσογνωμικόν, τὸ δὲ βοηθητικόν. ^[10]

Divis 9col2⁽⁷⁾ καὶ ἡ μὲν φαρμακευτικὴ διὰ φαρμακείας ἰᾶται τὰς ἀρρωστίας, ἡ δὲ χειρουργικὴ διὰ <τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὑγιάζει, ἡ δὲ διαιτητικὴ διὰ> τοῦ διαιτᾶν ἀπαλλάττει τῆς ἀρρωστίας, ἡ δὲ νοσογνωμικὴ διὰ τοῦ γινῶναι τὴν νόσον οὕτως ἰᾶται τὸν νοσοῦντα, ἡ δὲ βοηθητικὴ διὰ τῶν βοηθημάτων ὑγιάζει τοὺς ἀσθενοῦντας. [20] διαιρεῖται ὁ νόμος εἰς δύο· ἔστι γὰρ αὐτοῦ ἓν μὲν γεγραμμένον, ἓν δὲ ἄγραφον. ^[5]

Divis 10col2⁽⁴⁾ ἔστι δὲ ὁ μὲν γεγραμμένος, καθ' ὃν τὰ συμβόλαια συναλλάσσομεν καὶ τὰς ἄλλας πρὸς ἀλλήλους πράξεις διακρίνομεν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα οἰκονομοῦμεν, ὁ δὲ ἄγραφος, καθ' ὃν τὰ ἔθνη ἐν ταῖς πόλεσιν αὖξεται καὶ διαμένει. [16] διαιρεῖται ὁ λόγος εἰς πέντε· ἔστι γὰρ αὐτοῦ ὁ μὲν ῥητορικός, ὁ δὲ πολιτικός, ὁ δὲ διαλεκτικός, ὁ δὲ τεχνικός, ὁ δὲ ἰδιωτικός. ^[5]

Divis 11col2⁽⁷⁾ ἔστι δὲ ὁ μὲν ῥητορικός καὶ ἐπιδεικτικός καὶ κατηγορικός καὶ ἀπολογητικός, ὁ δὲ πολιτικός συμβουλευτικός καὶ παρακλητικός, διαλεκτικός δὲ ὁ κατὰ βραχὺ τῷ ἐρωτᾶν ἐμφανίζων ἃ προαίρεται, τεχνικός δὲ, ὃν λέγουσιν οἱ τεχνῖται ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν τέχνην ἐκάστου [τῶν] αὐτῶν, ἰδιωτικός δὲ, ὃν οἱ ἰδιῶται λέγουσι πρὸς ἀλλήλους καθ' ἑκάστην ἡμέραν διαλεγόμενοι. [60] διαιρεῖται ἡ μουσικὴ εἰς τρία· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν αὐτοῦ τοῦ στόματος ἔργον, ἓν δὲ χειρῶν καὶ στόματος, ἓν δὲ μόνον <τῶν χειρῶν. ^[10]

Divis 12col2⁽⁷⁾ τὸ μὲν οὖν> αὐτοῦ τοῦ στόματος ἔργον οἷον αἶ τε ὦδαί καὶ οἱ τερετισμοὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, τῶν δὲ χειρῶν καὶ τοῦ στόματος ἢ τε χοραυλητικὴ καὶ [αὐλητικὴ] τὰ ὅμοια, τῶν δὲ χειρῶν ἡ κιθαριστικὴ καὶ τὰ τοιαῦτα. [10] διαιρεῖται ἡ εὐγένεια εἰς τρία· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν ἀπὸ ἐνδόξων καὶ ὀνομαστῶν γονέων γεγονέναι, οἷον ἀπὸ βασιλέων καὶ ἀρχόντων [γεγονέναι] ἢ ἄλλην τινὰ δόξαν ἐχόντων· τὸ δὲ ἀπὸ σπουδαίων καὶ δικαίων, οἷον ἀπὸ Ξενοφῶντος καὶ Νεῖλου καὶ τῶν τοιούτων· τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ ἔχοντος ἀρετῆς, οἷον ἐὰν ᾦ γενναῖος καὶ μεγαλοπρεπὴς καὶ δίκαιος καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα. ^[10]

Divis 13col2⁽⁷⁾ τῆς εὐγενείας <ἄρα> ἓν μὲν ἐστὶ τὸ ἀπὸ ἐνδόξων καὶ ὀνομαστῶν προγόνων γεγονέναι, ἓν δὲ τὸ ἀπὸ σπουδαίων καὶ δικαίων, ἓν δὲ τὸ ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ ἔχοντος ἀρετῆς. [62] διαιρεῖται τὸ κάλλος εἰς τρία· ἓν μὲν γὰρ αὐτοῦ ἐστὶν ἐπαινετόν, οἷον ἡ διὰ τῆς ὄψεως εὐμορφία· ἄλλο δὲ χρηστικόν, οἷον ὄργανον καὶ οἰκία καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς χρῆσιν εἰσι καλὰ· τὰ δὲ πρὸς ὠφέλειαν, οἷον νόμος καλὸς καὶ ἐπιτηδεύματα καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς ὠφέλειαν εἰσι καλὰ. ^[10]

Divis 15col2⁽⁷⁾ [1] διαιρεῖται ἡ ψυχὴ εἰς τρία· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν λογιστικόν, ἓν δὲ θυμικόν, ἓν δὲ ἐπιθυμητικόν. ἔστι δὲ τὸ μὲν λογιστικόν, ὃ λογιζόμεθα· τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν, ὃ τὰς ἐπιθυμίας ἀναλαμβάνομεν· τὸ δὲ θυμικόν, ὃ θυμούμεθα καὶ ὀργιζόμεθα καὶ θαρσοῦμεν καὶ ἀμυνόμεθα καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα. τῆς ψυχῆς ἄρα τὸ μὲν ἐστὶ λογιστικόν, τὸ δὲ θυμικόν, τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν. ^[10]

Divis 16col2⁽⁷⁾ [2] διαιρεῖται ἡ ἀρετὴ εἰς τέσσαρα· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν φρόνησις, ἓν δὲ δικαιοσύνη, ἓν δὲ ἀνδρεία, ἓν δὲ σωφροσύνη. ^[10]

Divis 17col2⁽⁷⁾ ἔστι δὲ ἡ μὲν φρόνησις ἐν τῷ λογιστικῷ, ἡ δὲ δικαιοσύνη ἐν πᾶσι τούτοις τοῖς μέρεσι γίνεται, ἡ δὲ ἀνδρεία ἐν τῷ θυμικῷ, ἡ δὲ σωφροσύνη ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ. τῆς ἀρετῆς ἄρα ἓν μὲν ἐστὶ φρόνησις, ἓν δὲ δικαιοσύνη, ἓν δὲ ἀνδρεία, ἓν δὲ σωφροσύνη. [63] et [51] διαιρεῖται ἡ ἀρχὴ εἰς μέρη πέντε· ἓν μὲν εἰς τὸ κατὰ νόμον, ἓν δὲ εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ἓν δὲ εἰς τὸ κατὰ ἔθος, ἓν δὲ εἰς τὸ κατὰ γένος, πέμπτον δὲ εἰς τὸ κατὰ βίαν. ^[20]

Divis 18col2

οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντες ὅταν ὑπὸ τῶν πολιτῶν αἰρεθῶσιν, οὗτοι κατὰ νόμον ἄρχουσιν. ἡ δὲ τοῦ κατὰ φύσιν ἀρχῆς οὐ μόνον ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις ἐστίν· ἐπὶ πολὺ γὰρ πανταχοῦ τὰ ἄρρενα τῶν ζώων τῶν θηλειῶν ἄρχει. ἡ δὲ τοῦ κατὰ ἔθος ἀρχῆς τοιαύτη ἐστίν, οἷον οἱ παιδαγωγοὶ τῶν παίδων ἄρχουσι καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν φοιτητῶν. κατὰ γένος δὲ ἀρχὴ τοιαύτη τις λέγεται, ὅταν πατέρα βασιλέα τελευτήσαντα υἱὸς διαδέξηται καὶ πάλιν τοῦτον ὁ τούτου υἱὸς καὶ ἐφεξῆς δὲ ὡσαύτως. ὅσοι δὲ βιασάμενοι ἄρχουσιν ἀκόντων τῶν πολιτῶν, ἡ τοιαύτη ἀρχὴ κατὰ βίαν λέγεται εἶναι. διαιρεῖται ἡ ἀρχὴ εἰς τρία· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἐν μὲν κατὰ φύσιν, ἐν δὲ κατὰ βίαν, ἐν δὲ κατὰ τάξιν καὶ θέσιν. [25]

Divis 19col2 κατὰ φύσιν μὲν οὖν ἄρχει τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος καὶ τὸ ἰσχυρότερον τοῦ ἀσθενεστέρου, οἷον ἐν μὲν βουσὶ ταῦρος, ἐν δὲ προβάτοις κριὸς καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· <κατὰ βίαν δέ> , οἷον οἱ δεσπότης τῶν δούλων καὶ οἱ τύραννοι τῶν πόλεων καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· κατὰ τάξιν δὲ καὶ θέσιν, οἷον τὸ πρῶτον ταχθέν· ἐντεῦθεν ἀρχὴ ἐστὶ τῆς μὲν τραγωδίας ‘ὦ παλαιὸν Ἄργος’, τῶν δὲ στοιχείων τὸ ἄλφα καὶ ἀριθμοῦ τὸ ἕν. [17] διαιρεῖται ἡ ῥητορεία εἰς πέντε· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἐν μὲν κατηγορία, ἐν δὲ ἀπολογία, ἐν δὲ συμβουλία, ἐν δὲ ἐγκώμιον, ἐν δὲ ψόγος. [20]

Divis 21col1 [52] διαιρεῖται τὸ ὀρθῶς λέγειν εἰς πέντε· ἔστι γὰρ αὐτοῦ ἐν μὲν ὅσα δεῖ λέγειν, ἐν δὲ ὅπου δεῖ λέγειν, ἐν δὲ πρὸς οὓς δεῖ λέγειν, ἐν δὲ ἡνίκα δεῖ λέγειν, ἐν δὲ ἃ δεῖ λέγειν. τὸ μὲν οὖν ὅσα δεῖ λέγειν ἐστὶ τὸ μήτε πλείω μήτε ἐλάσσω τῶν ἱκανῶν, τὸ δὲ ὅπου δεῖ λέγειν ἐστὶν ἐν τόπῳ, οἷον ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐν γυμνασίῳ καὶ ἐν διατριβῇ καὶ ἐν τοῖς δέουσιν ἄλλοις τόποις, τὸ δὲ πρὸς οὓς δεῖ λέγειν ἐκάστῳ τὸ ἀρμόττον [καὶ πρὸς ὃν ὁ ἀρμόττει], οἷον πρὸς πρεσβυτέρους <ἢ νεωτέρους καὶ> πρὸς μοχθηροὺς ἢ ἡδεῖς καὶ πρὸς ἐχθροὺς ἢ φίλους, τὸ δὲ ἡνίκα δεῖ, οἷον τὸ μήτε πρότερον μήτε ὕστερον μήτε διὰ μέσου ἄτερ τοῦ καιροῦ λέγειν, ἀλλ’ ἐγκαίρως, τὸ δὲ ἃ δεῖ λέγειν οἷον τὰ συμφέροντα καὶ ὠφέλιμα καὶ αὐτῷ καὶ τῷ φίλῳ. [10]

Divis 22col1 [44] διαιρεῖται ἡ εὐεργεσία εἰς τέσσαρα· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἐν μὲν λόγῳ εὐεργετεῖν, ἐν δὲ δι’ ἐπιστήμης καὶ τεχνῶν, ἐν δὲ εἰς ἀργυρίου λόγον καὶ ἐν διὰ σωμάτων. διὰ λόγων οὖν εὐεργετοῦσιν οἱ συνηγοροῦντες καὶ συνδικάζοντες καὶ ἐγκωμιάζοντες καὶ οἱ τοιοῦτοι, δι’ ἐπιστήμης δὲ καὶ τέχνης οἱ παιδεύοντες καὶ ἰατρεύοντες καὶ οἱ <τὰ> πρὸς τὸν βίον χρήσιμα δημιουργοῦντες, εἰς ἀργυρίου δὲ λόγον οἱ προιστάμενοι τῆς [εἰς] ἀργυρίου χρείας, διὰ τῶν σωμάτων δὲ εὐεργετοῦσιν οἱ ἀμύνοντες καὶ βοηθοῦντες <τυπτομένοις καὶ> ἐν τοῖς τοιούτοις συμπτώμασι. [10]

Divis 23col1 [48] ἕκαστον τῶν ὄντων ἀποτελεῖται διὰ τέσσαρας αἰτίας· ἡ γὰρ διὰ [τὸ περὶ χρηστὴν ὑπάρχειν ἀπρόσδεκτον] τύχην ἢ δι’ ἐπιστήμην ἢ διὰ φύσιν ἢ διὰ βίαν καὶ ἀνάγκην. τὰ μὲν διὰ τύχην ἐστὶ τὸ ἀπὸ ταῦτομάτου καὶ ἄνευ προνοίας ἀποτελούμενον, τὰ δὲ δι’ ἐπιστήμην αἱ τε οἰκίαι καὶ αἱ νῆες καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, τὰ δὲ διὰ φύσιν, οἷον οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ δένδρα καὶ τὰ ζῶα πάντα, διὰ δὲ βίαν καὶ ἀνάγκην, οἷον αἱ τῶν ἀλόγων ζώων δαμάσεις καὶ αἱ κρατήσεις καὶ δεσποτεῖαι καὶ τυραννίδες καὶ τὰ τοιαῦτα. [10]

Divis 25col1 [33] διαιρεῖται ἡ δύναμις εἰς πέντε· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἐν μὲν ἐν ψυχῇ, ἐν δὲ ἐν σώματι, ἐν δὲ ἐν ταῖς πράξεσιν, ἐν δὲ ἐν ἐνίοις τῶν μὴ ὄντων, ἐν δὲ ἐν τῷ παθεῖν ἢ ποιῆσαι. ἐν ψυχῇ μὲν ἃ μανθάνομεν καὶ διανοούμεθα, ἐν σώματι δὲ οἷον αἱ τε κινήσεις καὶ αἱ ἄλλαι δυνάμεις, καθ’ ἃς πράττειν τι [ἐν] τῷ σώματι δυνάμεθα, ἐν δὲ ταῖς πράξεσιν οἷον αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις· λέγεται γὰρ μεγάλην ἔχειν δύναμιν, ὅταν χρήματα καὶ στρατιῶται πολλοὶ συνηθροισμένοι ᾧσι. [15]

Divis 26col2 τῶν δὲ μὴ ὄντων ἐν ἐνίοις ὅσα δυνατὰ ἐστὶ γενέσθαι ἢ ποιηθῆναι· ἐν δὲ τῷ παθεῖν ἢ ποιῆσαι, ὅσα δυνατὰ ἐστὶν ἀναιρεῖν ἢ ἀναιρεθῆναι. [53] διαιροῦνται αἱ ἐπιστήμαι [τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων] εἰς τρία· εἰσὶ γὰρ αὐτῶν αἱ μὲν πρώται, αἱ δὲ δεύτεραι, αἱ δὲ τρίται. [20]

Divis 28col2⁽¹⁷⁾ πρῶτον μὲν οὖν εἰσὶν αἱ παρασκευαστικαὶ τε καὶ μεταλλευτικαὶ καὶ ὑλοτομικαὶ καὶ λιθοτομικαί, δευτέραι δὲ αἱ τε ποιητικαὶ καὶ μετασχηματιστικαί, οἷον ἡ μὲν χαλκευτικὴ τὸν σίδηρον παραλαβοῦσα μετεσχημάτισε καὶ ἐποίησε χαλινούς καὶ ὅπλα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἡ δὲ τεκτονικὴ τὴν ὕλην παραλαβοῦσα μετεσχημάτισε καὶ ἐποίησεν αὐλοὺς καὶ πλοῖς καὶ οἴκους καὶ τὰ τοιαῦτα, ἡ δὲ λιθουργικὴ τοὺς λίθους παραλαβοῦσα μετεσχημάτισε καὶ ἐποίησε τεῖχη καὶ οἰκίας καὶ τὰ τοιαῦτα. ^[15]

Divis 30col2² πάλιν αἱ τρίται· ἡ μὲν γὰρ ἵππικὴ παραλαβοῦσα τὸν χαλινὸν ἐχρήσατο καλῶς καὶ ἡ πολεμικὴ τὰ ὅπλα καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων, καὶ πάλιν ἡ αὐλητικὴ παραλαβοῦσα τοὺς αὐλοὺς ἐχρήσατο καλῶς καὶ ἡ κυβερνητικὴ τοὺς οἴακας παραλαβοῦσα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. [36] διαιρεῖται τὸ ἀγαθὸν εἰς τέσσαρα· ἔστι γὰρ αὐτοῦ ἐν μὲν ἀρετὴ καὶ δικαιοσύνη, ἐν δὲ τὸ ἔχον ἀρετὴν, ἐν δὲ τὸ συμφέρον, ἐν δὲ τὸ τερπνὸν καὶ τὸ ἡδεσθαι ποιοῦν· οἷον ἀρετὴ μὲν καὶ δικαιοσύνη, ὅτι τούτων ἐκάτερον ἀγαθὸν λέγεται εἶναι, ἐν δὲ τὸ ἔχον ἀρετὴν, οἷον ἵππος καὶ ἄνθρωπος καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ γὰρ τούτων ἕκαστον λέγεται ἀγαθὸν εἶναι, ἐὰν ἔχη τὴν ἀρετὴν. ^[20]

Divis 31col2² τὸ δὲ συμφέρον, οἷον γυμνασία καὶ φαρμακεία καὶ τᾶλλα ὅσα πρὸς ὑγίαν καὶ εὐεξίαν· καὶ γὰρ τούτων ἕκαστον λέγεται ἀγαθὸν εἶναι ὧς ἂν συμφέρῃ. τὸ δὲ τερπνὸν καὶ τὸ ἡδεσθαι ποιοῦν, οἷον ὑποκριτὴς καὶ αὐλητὴς, οὐ τῷ ὠφελεῖν ἀγαθὸν εἶναι λέγεται ἀλλὰ τῷ τέρπειν [τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι.] ^[55] διαιρεῖται ἕκαστον τῶν ὄντων εἰς τρία. ἔστι γὰρ ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ οὐδέτερον. τὸ μὲν οὖν ἀγαθὸν ἐστίν, ὅταν ὠφελήσῃ τινὰ καὶ οὐ βλάβῃ, τὸ δὲ κακόν, ὅταν βλάβῃ αἰεὶ, τὸ δὲ οὐδέτερον, ὅπερ ποτὲ μὲν βλάβῃ ποτὲ δὲ ὠφελήσῃ, οἷον οἱ περίπατοι καὶ οἱ ὕπνοι καὶ οἱ ἐλλέβοροι καὶ τὰ τοιαῦτα, ἢ οὔτε βλάβῃ ὅλως οὔτε ὠφελήσῃ. ^[5]

Divis 32col² [14] διαιρεῖται ἡ εὐνομία εἰς τρία· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἐν μὲν νόμοις σπουδαίοις χρῆσθαι, ἐν δὲ τοῖς ὑπάρχουσιν, ἂν ὧσι μὴ φαῦλοι, [μὴ] πείθεσθαι, ἐν δὲ τοῖς ἔθεσι τοῖς σπουδαίοις πολιτεύεσθαι, ἐὰν μὴ ὧσι νόμοι γεγραμμένοι. ^[5]

Divis 33col² [15] διαιρεῖται ἡ ἀνομία εἰς τρία· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἐν μὲν νόμοις φαύλοις καὶ μετρίοις κεχρῆσθαι, ἐν δὲ τὸ μὴ πείθεσθαι τοῖς κειμένοις, ἂν ὧσι σπουδαῖοι, ἐν δὲ τὸ φαύλοις ἔθεσι πολιτεύεσθαι, ἐὰν μὴ ὧσι νόμοι τὸ σύνολον. ^[20]

Divis 34col² [23] διαιρεῖται τὰ ἐναντία εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῶν τὸ μὲν ὡς ἀγαθὸν κακῶ, οἷον ὑγεία νόσῳ καὶ κάλλος αἴσχει καὶ τὰ τοιαῦτα, τὸ δὲ ὡς οὐδέτερον οὐδετέρῳ, οἷον λευκότης μελανότητι καὶ κουφότης βαρύτητι καὶ τὰ τοιαῦτα, τὸ δὲ ὡς φευκτὸν φευκτῷ, οἷον ἀσωτία ἀνελευθερίᾳ καὶ θερμότης ψυχρότητι καὶ ἰσχνότης παχύτητι καὶ τὰ τοιαῦτα. ^[15]

Divis 36col² [18] διαιρεῖται ἡ συμβουλία εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἐν μὲν ἐκ τῶν παρωχημένων, ἐν δὲ ἐκ τῶν παρόντων, ἐν δὲ ἐκ τῶν μελλόντων. τὸ μὲν οὖν ἐκ τῶν παρωχημένων ἐστίν, οἷον τὰ παραδείγματα <ἐμφανίζουσιν>, ὅτι ‘καὶ πρότερον ἡμῶν ἀπειθήσαντες ἀνηκέστοις κακοῖς περιέπεσαν’. ^[15]

Divis 37col2² τὸ δὲ ἐκ τῶν παρόντων, οἷον τὰ παρόντα πράγματα ἐμφανίζουσιν, ὅτι ‘ἐὰν τὰ τεῖχη ἡμῶν ἀκατασκεύαστα ὧσι καὶ ἡμεῖς ἄοπλοι ὦμεν, οἱ δὲ πολέμιοι ἅπασι τούτοις κατεσκευασμένοι, σκοπῶμεν δὴ ὅπως πολεμεῖν δυνησόμεθα’. τὸ δὲ ἐκ τῶν μελλόντων, οἷον τὰ ἀποβησόμενα ἐμφανίζοντας, ὅτι ‘ὄρατε μὴ, ἐὰν ἐπιπλευσάντων πολεμίων ἢ τε χώρα ἀπόληται ὑμῶν καὶ τὰ σώματα τὰ πολλὰ μάτην διαφθαρῇ, καὶ ὑμεῖς μὴ οὐδὲν ἤττον ἀναγκασθῇτε ταῦτα πράττειν, ἃ νῦν ἐστὶν ὑμῖν καὶ ἀκινδύνως πράττειν’. [24] διαιρεῖται ἡ φωνὴ εἰς τέσσαρα· ἔστι γὰρ αὐτῆς ἡ μὲν ἔμψυχος, ἡ δὲ ἄψυχος, καὶ ἡ μὲν καὶ ἐγγράμματος, ἡ δὲ ἀγράμματος. ^[25]

Divis 38col² ἔστι δὲ ἡ μὲν ἔμψυχος, ἡ τῶν ζώων, ἡ δὲ ἄψυχος, οἷον ἦχοι καὶ ψόφοι καὶ ἡ τῆς λύρας καὶ τῶν αὐλῶν φωνή· καὶ ἐγγράμματος μὲν ἡ τῶν ἀνθρώπων φωνὴ καὶ ζώων τινῶν, οἷον ἀηδόνων χελιδόνων στρουθίων καὶ τῶν τοιούτων, ἀγράμματος δὲ ἡ ἀδιάθετος ὡς οἱ ποππυσμοὶ καὶ ἦχοι

καὶ ψόφοι καὶ τὰ τοιαῦτα. [26] ἔτι τῶν ὄντων τὰ μὲν <ἐστὶ μεριστά, τὰ δὲ ἀμερῇ, καὶ τῶν μεριστῶν τὰ μὲν> ἐστὶν ὁμοιομερῇ, τὰ δὲ ἀνομοιομερῇ. ἔστι δὲ τὰ μὲν μεριστὰ ἅπερ ἂν ἔχη διαίρεσιν, οἷον οἰκία καὶ ἱμάτιον καὶ ἀργύριον καὶ κτῆμα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀμερῇ δὲ ἅπερ ἂν ἀμερίστα ᾖ, οἷον μονὰς καὶ στιγμή καὶ σημεῖον καὶ φθόγγος καὶ τὰ τοιαῦτα. [5]

Divis 39col2 καὶ τῶν μεριστῶν δὲ ἄρα τὰ μὲν ἐστὶν ὁμοιομερῇ ὧν καὶ τὰ μέρη ὅμοια, οἷον ὕδωρ πῦρ χαλκὸς καὶ τὰ τοιαῦτα, <τὰ δὲ ἀνομοιομερῇ ὧν τὰ μέρη ἀνόμοια, οἷον οἰκία καὶ τὰ τοιαῦτα>. [67] τῶν ὄντων τὰ μὲν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἐστὶ, τὰ δὲ πρὸς τι. αὐτὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ ταῦτά ἐστὶν, οἷον ἄνθρωπος οἰκία ἱμάτιον χρυσίον καὶ πάντα ὅσα ἀπλῶς, μὴ τῷ ἑτερόν τι εἶναι ἐξ ἀνάγκης ἐστί, τὰ δὲ πρὸς τι τοιαῦτα ἐστὶν οἷον τὸ διπλάσιον καὶ ἡ ἐπιστήμη· τό τε γὰρ διπλάσιον πρὸς τὸ ἥμισυ λέγεται καὶ ἡ ἐπιστήμη πρὸς ἄλλο τι. [5]

Divis 42 (4) [3] διαιρεῖται ἡ κακία εἰς τέσσαρα. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν ἀφροσύνη, ἓν δὲ ἀδικία, ἓν δὲ δειλία, ἓν δὲ ἀκολασία. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἀφροσύνη ἓν τῷ λογιστικῷ, ἡ δὲ ἀδικία ἓν πᾶσι τοῦτοις τοῖς μέρεσι γίνεται, ἡ δὲ δειλία ἓν τῷ θυμικῷ, ἡ δὲ ἀκολασία ἓν τῷ ἐπιθυμητικῷ. τῆς κακίας ἄρα ἓν μὲν ἐστὶν ἀφροσύνη, ἓν δὲ ἀδικία, ἓν δὲ δειλία, ἓν δὲ ἀκολασία. [6] διαιρεῖται τὰ κακὰ εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῶν τὰ μὲν ἓν ψυχῇ, τὰ δὲ ἓν σώματι, τὰ δὲ ἐκτός. ἔστι δὲ τὰ μὲν ἓν ψυχῇ, οἷον ἀφροσύνη ἀδικία δειλία ἀκολασία καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα, τὰ δὲ ἓν σώματι, οἷον νόσος ἀσθένεια αἰσχος ἔχθρα καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα, τὰ δὲ ἐκτός, οἷον πενία ἐχθροὶ ἀδοξία πόλεως καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα. [15]

Divis 43 τῶν κακῶν ἄρα τὰ μὲν ἐστὶν ἓν ψυχῇ, τὰ δὲ ἓν σώματι, τὰ δὲ ἐκτός. [9] διαιρεῖται ἡ ἄγνοια εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν περὶ τὸ θεωρητικόν, ἓν δὲ περὶ τὸ πρακτικόν, ἓν δὲ περὶ τὸ ποιητικόν. ἔστι δὲ ἡ περὶ τὸ θεωρητικόν ἡ ἓν ταῖς θεωρίαις ἄγνοια, ἡ δὲ περὶ τὸ ποιητικόν ἡ ἓν ταῖς ποιήσεσιν, ἡ δὲ περὶ τὸ πρακτικόν ἡ ἓν ταῖς πράξεσιν. τῆς ἀγνοίας ἄρα ἓν μὲν ἐστὶ περὶ τὸ θεωρητικόν, ἓν δὲ περὶ τὸ ποιητικόν, ἓν δὲ περὶ τὸ πρακτικόν. [11] διαιρεῖται ἡ δυσγένεια εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν ἀπὸ ἀδόξων καὶ φαύλων γεγονέναι γονέων, ἓν δὲ ἀπὸ ἀδίκων καὶ πονηρῶν, ἓν δὲ ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ ἔχοντος κακίας. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἀπὸ ἀδόξων καὶ φαύλων γεγονέναι προγόνων, οἷον ἔαν ὦσιν οἱ πρόγονοι ἀγεννεῖς κατὰ φύσιν ἢ ἄλλως ἀνώνυμοι. τὸ δὲ ἀπὸ ἀδίκων καὶ μοχθηρῶν, οἷον ἔαν ὦσι προδόται ἢ ἄλλην τινὰ ἀδικίαν καὶ μοχθηρίαν ἔχωσιν. τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ ἔχοντος κακίας, οἷον ἔαν ᾗ αὐτὸς ἄδικος ἢ κακοπράγμων ἢ ἄλλην τινὰ κακὴν δόξαν κατ' αὐτοῦ ἔχωσιν. [20]

Divis 44 τῆς δυσγενείας ἄρα ἐστὶν ἓν μὲν τὸ ἀπὸ ἀδόξων καὶ φαύλων προγόνων γεγονέναι, ἓν δὲ τὸ ἀπὸ ἀδίκων καὶ μοχθηρῶν, ἓν δὲ τὸ ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ ἔχοντος κακίας καὶ μοχθηρίας. [12] διαιρεῖται ἡ κίνησις εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν κατὰ τόπον, ἓν δὲ κατὰ ἀλλοίωσιν, ἓν δὲ αὐτὴ καθ' ἑαυτήν ἢ κίνησις. ἔστι δὲ ἡ μὲν κατὰ τόπον τὸ ἐξαλλάσσειν τόπον ἐκ τόπου, οἷον οἱ τρέχοντες καὶ πηδῶντες καὶ πλέοντες καὶ αἱ ἄλλαι αἱ τοιαῦται κινήσεις. ἡ δὲ κατὰ ἀλλοίωσιν, οἷον <οἱ> αὐξανόμενοι καὶ γηράσκοντες καὶ φθίνοντες καὶ ἄλλα τοιαῦτα. ἡ δὲ αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, οἷον οἱ τροχοὶ καὶ οἱ ἔμβικες καὶ ὁ κόσμος καὶ ἄλλα τοιαῦτα. τῆς κινήσεως ἄρα τὸ μὲν ἐστὶ κατὰ τόπον, τὸ δὲ κατὰ ἀλλοίωσιν, τὸ δὲ αὐτὴ καθ' ἑαυτήν. [13] διαιρεῖται ἡ στάσις εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν μονή, ἓν δὲ διχόνοια, ἓν δὲ βαρέων καὶ κούφων θεωρία. ἔστι δὲ ἡ μὲν μονὴ αὐτὴ ἓν ἑαυτῇ στάσις, οἷον οἱ νεκροὶ καὶ οἱ λίθοι πεπόνθασιν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. [20]

Divis 45 ἡ δὲ διχόνοια τῶν πολιτῶν ἢ ἐχθρῶν ἢ ἄλλων τινῶν ζώων κατ' ἔχθραν ἢ μάχην. ἡ δὲ βαρέων καὶ κούφων θεωρία, οἷον διὰ στάσεως τοῦ βαρέος καὶ <τοῦ> κούφου δοκιμασία. [19] διαιρεῖται ὁ χρόνος εἰς τρία. ἔστι γὰρ ἡ παρεληλυθὼς ἢ παρῶν ἢ μέλλων, ὃν καὶ παρεσόμενον καλοῦσιν. εἰσὶ δὲ ἓν μὲν τῷ παρεληλυθότι μνημαὶ καὶ τὸ μνημονεύειν· ἅπαντες γὰρ τὰ παρωχημένα μνημονεύουσιν. ἓν δὲ τῷ παρόντι αἱ ἐπιστήμαι καὶ αἱ γνώσεις καὶ οἱ λογισμοὶ καὶ

αἱ πράξεις αἱ πρασσόμεναι. ἐν δὲ τῷ μέλλοντι αἱ προσδοκίαι καὶ ἐλπίδες καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον.

[21] διαιρεῖται ἡ ὄρεξις τοῦ πράττειν εἰς τρία. ^[15]

Divis 46 (2) ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν τοῦ ἡδέος, ἓν δὲ τοῦ καλοῦ, ἓν δὲ τοῦ συμφέροντος. ἔστι δὲ ἡ μὲν τοῦ ἡδέος ὄρεξις <τὸ> ταῖς ἐπιθυμίαις ὑπηρετεῖν, ἡ δὲ τοῦ καλοῦ τιμῆς ἕνεκεν καὶ εὐδοξίας, ἡ δὲ τοῦ συμφέροντος κέρδους καὶ ὠφελείας ἕνεκεν γινομένη. [22] διαίρεσις τῆς τῶν ὄντων ὀνομασίας εἰς πέντε γίνεται. ἔστι γὰρ αὐτῶν λεγόμενα τὰ μὲν ὥσπερ ἓν πρὸς πολλά, τὰ δὲ ὡς πολλά πρὸς πολλά καὶ πρὸς ἓν, τὰ δὲ ὡς ἀνόμοια [ὡς] πρὸς ὅμοια, τὰ δὲ ὡς ὅμοια πρὸς ὅμοια, τὰ δὲ ὡς ἓν πρὸς ἓν. τὰ μὲν οὖν ὡς ἓν πρὸς πολλά, οἷον τάχιστος καὶ μέγιστος καὶ κάλλιστος καὶ τὰ τοιαῦτα. ^[10]

Divis 47 τὰ δὲ ὡς πολλά πρὸς πολλά καὶ πρὸς ἓν, οἷον πλείω τάδε τῶνδε καὶ μείζω τάδε τῶνδε καὶ καλλίους οἶδε τῶνδε καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα. τὰ δὲ ὡς ἀνόμοια [ὡς] πρὸς ὅμοια <....., τὰ δὲ ὡς ὅμοια πρὸς ὅμοια,> οἷον ἀδελφοὶ πρὸς ἀδελφούς καὶ φίλοι πρὸς φίλους καὶ τὰ τοιαῦτα. τὰ δὲ ὡς ἓν πρὸς ἓν, οἷον καλλίων ὅδε τοῦδε καὶ θάσσων ὅδε τοῦδε καὶ τὰ τοιαῦτα. [25] διαιρεῖται τὰ ὄντα εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῶν τὰ μὲν κατ' οὐσίαν, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, τὰ δὲ κατὰ πάθος. ἔστι δὲ τὰ μὲν κατ' οὐσίαν, οἷον τὸ εἶναι ἄνθρωπον καὶ τὸ ἕκαστον τῶν ὄντων εἶναι, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, <οἷον> τὸ τρέχειν καὶ καθεύδειν καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὸ δὲ κατὰ πάθος, οἷον τὸ ἡδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι καὶ θαρρεῖν καὶ φοβεῖσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα. [27] διαίρεσις τῶν βελτιόνων καὶ τῶν χειρόνων καὶ τῶν καλλι <όν> ων καὶ αἰσχι <όν> ων καὶ λευκοτέρων καὶ μελανοτέρων· τούτων ἕκαστον λέγεται τριχῶς ἢ γὰρ τοῦ ἐναντίου ἢ ἑαυτοῦ ἢ μέσου, οἷον ἐναντίου βέλτιον εἶναι λέγεται τὸ ἀγαθὸν τοῦ κακοῦ, ὡς τῆς πανουργίας καὶ τῆς ἀφροσύνης ἢ φρόνησις, τοῦ δὲ μέσου λέγεται βέλτιον εἶναι τὸ ἀγαθὸν οἷον τοῦ μήτε ἀγαθοῦ μήτε κακοῦ, αὐτὸ δὲ ἑαυτοῦ λέγεται βέλτιον καθὸ ἀγαθὸν ἀγαθοῦ, ἐὰν ἦττον τὸ ἕτερον. ^[5]

Divis 48 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ καλόν· λέγεται γὰρ καὶ τοῦ αἰσχροῦ κάλλιον καὶ τοῦ μήτε αἰσχροῦ μήτε καλοῦ κάλλιον εἶναι, λέγεται δὲ καὶ τοῦ καλοῦ ἦττον δὲ καλοῦ κάλλιον εἶναι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λευκότερον λέγεται· τὸ γὰρ λευκὸν καὶ τοῦ μέλανος λέγεται εἶναι λευκότερον καὶ τοῦ μήτε μέλανος ὄντος μήτε λευκοῦ, ὅπερ ἐστὶ μέσον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν οὕτως λεγομένων τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν φατέ. κατὰ τρεῖς ἄρα τρόπους λέγεται βελτίω καὶ χείρω καὶ καλλίω καὶ αἰσχίω καὶ λευκότερον καὶ μελανότερον. [28] διαιρεῖται τὰ ἐξ ὧν πόλις οἰκεῖται εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῶν ἓν μὲν ἐκ τοῦ μαχίμου μέρους τῶν ἀνθρώπων, ἓν δὲ ἐκ τοῦ βουλευέσθαι δυναμένου, ἓν δὲ ἐκ τοῦ ἐργάζεσθαι. ^[20]

Divis 49 τὸ μὲν οὖν μάχιμον μέρος τὸ ἄλκιμόν ἐστι, τὸ δὲ βουλευέσθαι δυνάμενον τὸ τῶν πρεσβυτέρων, τὸ δὲ ἐργάζεσθαι τὸ τῶν τεχνιτῶν καὶ γεωργῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. τούτων δὲ ὅτι ἂν ἀπῇ, οὐ ῥαδίως ἢ πόλις οἰκεῖται. [29] διαιρεῖται ἡ γένεσις εἰς τέσσαρα. ἔστι δὲ αὐτῆς ἓν μὲν ἐξ οὐκ ὄντος εἰς οὐσίαν μεταβάλλειν, οἷον τὸν οὐκ ὄντα υἱὸν γενέσθαι καὶ ἀνδριάντα τὸν οὐκ ὄντα γενέσθαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ἓν δὲ ἐκ τόπου εἰς τόπον μεταβάλλειν καὶ τεθῆναι ἐν ἄλλῳ, οἷον οἱ πλείοντες καὶ πορευόμενοι καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον, ἓν δὲ ἐξέως καὶ διαθέσεως μεταβολή, οἷον τὸ ἐξ ἀπαιδεύτου πεπαιδευμένον γενέσθαι καὶ ἐκ νέου πρεσβύτην καὶ ἐξ ἐχθροῦ φίλον, ἓν δὲ πραγμάτων μεταβολή, οἷον ἐκ πλουσίου πένητα καὶ ἐξ ἰδιώτου ἄρχοντα καὶ ἐξ ἄρχοντος ἰδιώτην γενέσθαι καὶ ἄλλα τοιαῦτα. [30] διαιρεῖται τὸ ἀληθές εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτοῦ ἓν μὲν τὸ πρᾶγμα ἀληθές εἶναι, ἓν δὲ τὸν λόγον, ἓν δὲ καὶ τὸ συναμφοτέρον. ἔστι δὲ τὸ πρᾶγμα ἀληθές, ὅταν ἢ οὕτως ἔχον καὶ οὐκ ἄλλως, οἷον τὸ τὸν θεὸν ἀθάνατον εἶναι· οὕτως γὰρ ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ οὐκ ἄλλως. τὸ δὲ λέγειν 'οὗτος ἐστὶν ἀληθὴς λόγος' τοῦ ἀληθοῦς ἐστίν· ἔστι γὰρ ὁ λόγος πρᾶγμα ὑπὸ τὸν λόγον τοῦτον ὄν. ^[20]

Divis 50

τὸ δὲ λέγειν ὅτι ‘οἱ ἄνθρωποι ἔμψυχοί εἰσι’, καὶ ὁ λόγος ἀληθής ἐστι καὶ τὸ πρᾶγμα. [31] διαιρεῖται τὸ ψεῦδος εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτοῦ ἓν μὲν τὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι ψεῦδος, ἓν δὲ τὸν λόγον, ἓν δὲ τὸ συναμφοτέρον. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμά ἐστι ψεῦδος, ὅταν μὴ οὕτως ἔχη ὥς λέγεται ἀλλ’ ἄλλως, οἷον <ὅτι> ὁ καθήμενός ἐστιν ἐστηκώς ἢ ὁ λευκὸς <μέλας>. ὁ δὲ λόγος ἔσται ψευδής, ὅταν τις λέγῃ τὸν ἀληθῆ λόγον εἶναι ψευδῆ, οἷον ὁ λέγων τὸν περὶ τοῦ θεοῦ λόγον [οἷον ὁ λέγων] ὅτι ἔστι θεὸς <ἀθάνατος>, καὶ τοῦτον ὁ φάσκων ψευδῆ εἶναι, ὁ λόγος οὕτως ἐστὶ ψευδής· οὐ γὰρ ἐστὶν ὑπὸ τὸν λόγον τοῦτον πρᾶγμα οὐδὲν ἀλλὰ ὁ λόγος. ὁ δὲ λέγων τὴν ἡμέραν νύκτα εἶναι καὶ τὸ πρᾶγμα ψεῦδος ἐρεῖ καὶ τὸν λόγον. [32] διαιρεῖται ἡ τιμὴ εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν εἰς ἀργυρίου λόγον, ἓν δὲ εἰς ἐπαίνου λόγον, ἓν δὲ εἰς θεραπείας τινὸς καὶ ἐπιμελείας λόγον. τὸ μὲν οὖν εἰς ἀργυρίου λόγον ἐστὶν ἀξία ἐν πράσει καὶ ὠνήσει, οἷον ἀξία τῆς τιμῆς φαμεν εἶναι. τὸ δὲ εἰς ἐπαίνου λόγον [εἶναι], οἷον αἱ ἐν ταῖς πόλεσι τιμαὶ δι’ ἐνίας πράξεις γινόμεναι καὶ δωρεαὶ διδόμεναι. [20]

Divis 51 τὸ δὲ εἰς θεραπείας λόγον καὶ ἐπιμελείας, οἷον τὸν θεὸν τιμῶμεν θεραπείᾳ τινὶ καὶ ἐπιμελείᾳ τινός, καὶ τοὺς γονεῖς δὲ τιμῶμεν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ διὰ θεραπείαν γινόμενα. [34] διαιρεῖται τῶν ἐπιστημῶν ἡ κρίσις εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῶν ἓν μὲν, ἃν ἢ βελτιόνων ἢ καλλιόνων, ἓν δέ, ἃν ἢ συμφερόντων μᾶλλον καὶ κατεπειγόντων, ἓν δέ, ἃν ἢ τῶν ἀκριβεστέρων μᾶλλον δὲ καὶ εἰς ἀπόδειξιν συντεινόντων. ἔστι δὲ τὸ μὲν βελτιόνων καὶ καλλιόνων οἷον ἡ ἀνδριαντοποιητικὴ τέχνη καὶ ἡ ἀγαλματοποιητικὴ καὶ ἡ πορφυροβαφικὴ καὶ αἱ τοιαῦται. συμφερόντων δὲ καὶ μᾶλλον κατεπειγόντων οἷον ἡ σκευοποιητικὴ [σκευικὴ] καὶ οἰκοδομικὴ καὶ αἱ τοιαῦται. ἀκριβεστέρων δὲ καὶ μᾶλλον εἰς ἀπόδειξιν συντεινόντων αἱ τε μαθηματικαὶ καὶ ἡ φιλοσοφία. [35] διαιρεῖται ὁ στρατηγὸς εἰς τρία. ἔστι γὰρ ἢ τῷ νόμῳ στρατηγὸς ἢ κατὰ δυνάμιν τινα καὶ πραγμάτων κυρείαν στρατηγὸς ἢ κατὰ ἐπιστήμην. ἔστι δὲ ὁ μὲν κατὰ νόμον στρατηγὸς οἷον οἱ ἐν ταῖς πόλεσιν αἰρούμενοι, ὁ δὲ κατὰ ἐπιστήμην ὁ ἔχων τὴν στρατηγικὴν ἐπιστήμην, ὁ δὲ κατὰ δυνάμιν τινα καὶ πραγμάτων κυρείαν οἷον ὁ ἀπὸ τινος ἐπισταθεὶς ἢ αὐτὸς ὑφ’ ἑαυτοῦ κύριος χρημάτων καὶ στρατιωτῶν γενόμενος. [20]

Divis 52 [37] διαιροῦνται αἱ μέθοδοι αἱ εἰς τὰ προβλήματα εἰς τρία. εἰσὶ γὰρ αὐτῶν αἱ μὲν κριτικαί, αἱ δὲ θεωρητικαί, αἱ δὲ ἐριστικαί. καὶ κριτικαὶ μὲν εἰσιν αἷς τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον διακρίνομεν, οἷον πότερον βέλτιον δικαιοσύνη ἢ ἀνδρεία. θεωρητικαὶ δὲ αἷς θεωροῦμεν τὸ τοιοῦτον, οἷον πότερον ταῦτόν νόσος ἐστὶν ὑγεία καὶ εὐεξία ἢ οὐ. ἐριστικαὶ δὲ αἷς τοὺς ὅρους ἀναιροῦμεν, οἷον οὐκ ἔστιν εὐεξία σωμάτων ἢ κρατίστη. [38] διαιρεῖται ἡ λύπη εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν ἐφ’ οἷς προσήκει τὸν φρόνιμον λυπεῖσθαι, ἓν δὲ ἐπὶ [τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς καὶ] τοῖς ἄλλοις τοῖς μὴδὲν προσήκουσι λυπεῖσθαι. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἐφ’ οἷς προσήκει τὸν φρόνιμον λυπεῖσθαι, οἷον ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ ἀτυχήμασιν ἢ τῶν αὐτοῦ τινὸς οἰκείων ἢ φίλων ἢ τῆς συμπάσης πόλεως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. τὸ δὲ ἐπὶ [τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς λυπεῖσθαι ἐστὶ φθόνος τις καὶ βασκανία καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον· τὸ δὲ ἐπὶ πᾶσι κακοῖς καὶ ἀγαθοῖς καὶ πᾶσι] τοῖς ἄλλοις τοῖς μὴδὲν προσήκουσι λυπεῖσθαι, τὸ μὲν ἐπὶ τοῖς κακοῖς τοῖς ἀλλοτρίοις ἔλεος, τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς φθόνος [, τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μὴδὲν προσήκουσι φθόνος καὶ βασκανία]. [5]

Divis 53 [39] διαιρεῖται ἡ ἡδονὴ εἰς τέσσαρα. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἓν μὲν περὶ τὸ λογ <ιστ> ἰκόν, <ἓν δὲ περὶ τὸ θυμικόν>, ἓν δὲ περὶ τὸ ἐπιθυμητικόν, ἓν δὲ περὶ τὰς αἰσθήσεις.

Divis 54 ἔστι δὲ ἡ <μὲν> [τὸ μανθάνειν] περὶ τὸ λογιστικόν ἢ ἀπὸ τοῦ μανθάνειν καὶ ἀνευρίσκειν ἡδονὴ καὶ τὰ τοιαῦτα. περὶ δὲ τὸ θυμικόν οἷον ἢ τε τοῦ κρατεῖν καὶ νικᾶν καὶ ἀντιτιμωρεῖσθαι καὶ αἱ τοιαῦται. αἱ δὲ περὶ τὸ ἐπιθυμητικόν αἱ τε ἀπὸ τῆς τροφῆς καὶ συνουσίας καὶ αἱ τοιαῦται ἡδοναὶ γινόμεναι. ἡ δὲ [περὶ τὸ αἰσθητικόν] περὶ τὰς αἰσθήσεις, οἷον ἢ τε διὰ τοῦ ὁρᾶν καὶ γεύεσθαι καὶ ὁσφραίνεσθαι καὶ αἱ τοιαῦται. [40] διαιρεῖται ἡ εὐταξία εἰς τέσσαρα. ἔστι γὰρ

αὐτῆς ἔν μὲν περὶ ψυχὴν, ἔν δὲ περὶ σῶμα, ἔν δὲ περὶ πλῆθος, ἔν δὲ περὶ κινήσεις. ἡ μὲν οὖν ἐν τῇ ψυχῇ εὐταξία ἐγγινομένη κοσμιότης καλεῖται, ἡ δὲ ἐν τῷ σώματι εὐταξία κάλλος καλεῖται, ἡ δὲ ἐν κινήσει εὐταξία εὐρυθμία ὀνομάζεται, ἡ δὲ ἐν τῷ πλήθει, οἷον ἡ πρὸς ἄρχοντας πειθαρχία εὐταξία προσαγορεύεται. [41] διαιρεῖται ἡ ἀταξία εἰς τέσσαρα. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἔν μὲν ἐν ψυχῇ, ἔν δὲ ἐν σώματι, ἔν δὲ ἐν πλήθει, ἔν δὲ ἐν κινήσει. ^[20]

Divis 55

ἡ μὲν οὖν ἐν τῇ ψυχῇ ἀταξία ἐγγινομένη ἀσωτία ἢ ἀκολασία καλεῖται, ἡ δὲ ἐν τῷ σώματι ἀταξία αἰσχροτήτης καλεῖται, ἡ δὲ ἐν τῷ πλήθει ἀταξία ἀπειθαρχία καλεῖται, ἡ δὲ ἐν κινήσει ἀρρυθμία προσαγορεύεται. [42] διαιρεῖται τὰ ἐν φιλοσοφίᾳ προβλήματα εἰς πέντε. ἔστι γὰρ αὐτῶν ἔν μὲν πολιτικόν, ἔν δὲ διαλεκτικόν, ἔν δὲ φυσικόν, ἔν δὲ ἠθικόν, ἔν δὲ ῥητορικόν. πολιτικὸν μὲν οὖν ἔστι τὸ ὑπὲρ νόμων καὶ τινων τιμωριῶν προβαλλόμενον, οἷον πότερον δεῖ κολάζειν τὰ ξενικὰ ἁμαρτήματα ἢ τὰ πολιτικὰ ἢ ἀνόμοια ἢ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα. διαλεκτικὸν δέ, οἷον πότερον τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἢ ἑτέρα, καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα. ^[10]

Divis 56

φυσικὸν δέ, οἷον πότερον εἰς κόσμος ἐστὶν ἢ πλείους, καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα. ἠθικὸν δέ, οἷον πότερον δεῖ πάντα χαρίζεσθαι τοῖς φίλοις ἢ τὰ μὲν τὰ δὲ οὐ, καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα. ῥητορικὸν δέ, οἷον ἓαν τις ὑπὲρ ποιητῶν κατηγορῇ ἢ ἀπολογῇται, οἷον διατί τὸν Ὀδυσσεῆα οἱ ἑταῖροι φρονιμώτατον ὄντα ἐξέθησαν εἰς τὴν νῆσον καθεύδοντα, καὶ τὰ τοιαῦτα. [43] διαιρεῖται ἡ κόλασις εἰς τέσσαρα. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἔν μὲν ἀναίρεσις, ἔν δὲ εἰς ἀργυρίου λόγον, ἔν δὲ εἰς προπηλακισμόν, ἔν δὲ εἰς κάκωσιν σώματος. ἡ μὲν οὖν ἀναίρεσις ἐστίν, οἷον ἐπὶ τοῖς ἀνηκέστοις ἁμαρτήμασι, ὅπερ τιμωρία ὀνομάζεται. αἱ δὲ εἰς ἀργυρίου λόγον, οἷον αἱ ὑπὸ τῶν νόμων ζημίαι κολάζουσιν. αἱ δὲ εἰς προπηλακισμού λόγον, οἷον αἱ ἀτιμίαι αἱ ἐν ταῖς πόλεσι γινόμεναι, οἷον ἄτιμον εἶναι ὃς ἂν ἀσπίδα ῥίψη ἢ παρακαταθήκην ἀποστερήσῃ, καὶ <αἱ> ἄλλαι αἱ τῶν νόμων ἀτιμίαι. αἱ δὲ εἰς κάκωσιν σώματος, οἷον οἱ μαστιγοῦντες καὶ οἱ λοιδοροῦντες καὶ οἱ τοιοῦτοι. [45] διαιρεῖται ἡ ἁμαρτία εἰς τρία. ^[15]

Divis 57

ἔστι γὰρ αὐτῆς ἔν μὲν μετὰ ἀδικίας, ἔν δὲ μετὰ ἀγνοίας, ἔν δὲ μετὰ ἀτυχίας. τὸ μὲν οὖν μετὰ ἀδικίας ἁμαρτάνειν ἐστίν, οἷον τὸ εἰς θεὸν ἀσεβεῖν καὶ τοὺς φίλους κακῶς ποιεῖν καὶ τὰ ἐν ταῖς πόλεσιν ἀδικήματα, τὸ δὲ μετὰ ἀγνοίας ἁμαρτάνειν, οἷον γραμματικῇ καὶ ἀριθμητικῇ καὶ ταῖς τοιαύταις ἐπιστήμασι· ταῦτα γὰρ οὐ μετὰ ἀδικίας γίνεται, ἀλλὰ μετὰ ἀγνοίας. μετὰ ἀτυχίας δὲ ἁμαρτάνειν ἐστίν, οἷον οἱ τοῦ σκοποῦ ἀποτυγχάνοντες καὶ οἱ τῶν ὁδῶν καὶ οἱ ἀκούσια ἁμαρτάνοντες. [46] διαιρεῖται ἡ ἀτυχία εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἔν μὲν ἐν ταῖς πράξεσιν, ἔν δὲ ἐν τοῖς καιροῖς, ἔν δὲ ἐν τοῖς συμπτώμασι τοῖς ἀπὸ ταῦτομάτου γινομένοις. τὸ μὲν οὖν ἐν ταῖς πράξεσιν ἀτυχεῖν βλάπτεσθαι καὶ ζημιοῦσθαι ἐστίν, τὸ δὲ ἐν τοῖς καιροῖς ἀτυχεῖν ὑστερεῖσθαι ἐστίν καὶ προτερεῖν καὶ [τοῦ] διαμαρτάνειν [καὶ] τοῦ καιροῦ [γινόμενον], τὸ δὲ ἐν τοῖς συμπτώμασι τοῖς ἀπὸ ταῦτομάτου γινομένοις, οἷον αἱ πληγαὶ αἱ ἐξαίφνης καὶ αἱ βλάβαι αἱ ἐξ ἀπροσδοκήτου προσπίπτουσαι. [47] διαιρεῖται τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινῶς ἀγαθὰ εἰς πέντε. ἔστι γὰρ αὐτῶν τὰ μὲν ἴδια θεοῦ, τὰ δὲ ἴδια ἀνθρώπων, τὰ δὲ κοινὰ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, τὰ δὲ κοινὰ ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ζῶων πλὴν θεοῦ, τὰ δὲ πάντων κοινά. ^[20]

Divis 58

ἴδια μὲν οὖν ἐστὶ θεοῦ τὸ αἰδίδιον εἶναι καὶ τὰ τοιαῦτα, ἴδια δὲ ἀνθρώπου τὸ σῶφρον καὶ δίκαιον εἶναι καὶ τὰ τοιαῦτα, κοινὰ <δὲ> θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὸ σπουδαῖον εἶναι καὶ γὰρ τῷ θεῷ ὑπάρχει καὶ τῷ ἀνθρώπῳ σπουδαῖον εἶναι. ἴδιον δὲ ἀνθρώπου ἡ ἐγκράτεια κακοῦ τινος οὐσα ἀποτρεπτική, τῷ θεῷ δὲ οὔτε γενέσθαι οὔτε ὑπάρχειν κακὸν καλῶς ἔχει λέγειν· καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα. κοινὸν δὲ ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ζῶων πλὴν θεοῦ ἀνδρεία· αὕτη γὰρ κινδύνου τινὸς καὶ φόβου ἀντιστατική ἐστίν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. πάντων δὲ κοινὸν τὸ καλόν. [49] διαιρεῖται τὸ ψευδολογεῖν εἰς τέσσαρα. ἔστι γὰρ αὐτοῦ ἔν μὲν ἐν ἀλαζονείᾳ, ἔν δὲ εἰρωνείᾳ, ἔν δὲ κερτόμησις, ἔν δὲ ψευδολογία τις μετὰ βλάβης. ὁ μὲν οὖν ἀλαζονευόμενος ἐπὶ πλεῖον καὶ μείζον ψεύδεται· προσποιητικὸς γάρ ἐστιν ὃ οὐκ οἶδεν εἰδέναι θέλων καὶ ἅπερ οὐκ ἔχει ἔχειν. ὁ

δὲ εἰρωνευόμενος ἐπὶ τὸ ἔλαττον ψεύδεται· ὃ τε γὰρ πλούσιος πένης φησὶν εἶναι, ἐὰν εἰρωνεύηται, καὶ ὁ σοφὸς οὐκ εἶναι σοφός. ^[20]

Divis 59 ὁ δὲ ἐν τῷ κερτομεῖν ψευδολογῶν μετὰ τοῦ σκώπτειν, οἷον <ὁ> τὸ ἡττᾶσθαι κρατεῖν ἢ καλὸν τὸ κακὸν λέγων καὶ σοφὸν τὸ ἀπαίδευτον, ὁ δὲ μετὰ βλάβης, οἷον ὁ τὰ ψευδῇ μαρτυρῶν καὶ ἀπαρνούμενος καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα. [50] διαιρεῖται ὁ ψευδόμενος εἰς δύο. ὁ μὲν γὰρ ἐκὼν ψεύδεται, ὁ δὲ ἄκων. ὁ μὲν οὖν ἐκὼν ψευδόμενος ἐξαπατᾷ τινὰς καὶ ἄλλοις ἀπάτην ἐμποιεῖ, ὁ δὲ ἄκων ψευδόμενος αὐτὸς ἐξηπατημένος ψεύδεται ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ ἀπάτης οὔσης. [54] διαιρεῖται ὁ καθαρισμὸς καὶ ἡ κάθαρσις εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῶν ἓν μὲν νόμῳ, ἓν δὲ φύσει, ἓν δὲ τέχνῃ καὶ πράγματι. ^[15]

Divis 60 νόμῳ μὲν οὖν ἐστὶ καθαρμός <....., φύσει δέ,> οἷον ὃ τε τοῦ ἀέρος, ὅταν ἀποκαθαίρηται καὶ ὅταν <τὰ> ὕδατα ὥσι καθαρά καὶ τὰ βρώματα καὶ πάντα <τὰ τοιαῦτα> . τέχνῃ δὲ καὶ πράγματι, οἷον ἢ τε τῶν χαλκωμάτων καὶ τῶν ἱματίων πλύσις καὶ τὰ τοιαῦτα. [56] τῶν [όντων] ἀγαθῶν ὁμοιότης τῶν περὶ τὴν ψυχὴν καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα καὶ τῶν ἐκτὸς ἐστὶν αὕτη· τὰ μὲν οὖν πρῶτα τοῖς πρώτοις ἐστὶν ὅμοια, τὰ δὲ δεύτερα τοῖς δευτέροις, τὰ δὲ τρίτα τοῖς τρίτοις, τὰ δὲ τέταρτα τοῖς τετάρτοις. ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐν ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν σώματι, τὰ δὲ ἐκτὸς. ἢ μὲν γὰρ φρόνησις ἐν ψυχῇ οὕσα αἰτία ἐστὶ τοῦ κράτιστα τὴν ψυχὴν διακεῖσθαι, ἢ δὲ εὐεξία αἰτία ἐστὶ τοῦ τὸ σῶμα ἄριστα διακεῖσθαι, <ἢ δὲ εὐδοξία αἰτία ἐστὶ τοῦ τὰ ἐκτὸς ἄριστα διακεῖσθαι> . ὅπερ γὰρ βούλεται πράττει ὁ εὐδοξῶν. ἕκαστον ἄρα τούτων τῶν ἀγαθῶν πρωταγωνιστεῖ καὶ πρώτη λαμβάνεται <ταύτη> ἡ ὁμοιότης. καὶ πάλιν ἢ μὲν δικαιοσύνη ἐν ψυχῇ ἐστὶν ἢ καὶ αἰτία οὕσα τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν, ἢ δὲ εὐπρέπεια ἐν σώματι οὕσα εὐταξία ἐστὶ τῶν τοῦ σώματος μερῶν, ψυχροῦ καὶ θερμοῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ, ἢ δὲ εὐτυχία ἐκτὸς οὕσα εὐκαιρία τίς ἐστὶ πραγμάτων συμπτώσεως. ^[20]

Divis 61 ὥστε ταύτη πάλιν παραλαμβάνεται ἡ ὁμοιότης τῶν ἀγαθῶν. καὶ πάλιν ἢ μὲν ἀνδρεία ἐν ψυχῇ οὕσα ἰσχὺς τίς ἐστὶ καὶ ῥώμη πρὸς φόβους καὶ τὰ τοιαῦτα, ἢ δὲ ἰσχὺς ἐν σώματι οὕσα πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰς κακοπαθείας ἰσχὺς ἐστὶν, οἱ δὲ φίλοι ἐκτὸς ὄντες ἰσχὺν τήνδε ἔχουσι πρὸς τὴν ἐκτὸς βοήθειαν· ὧ γὰρ πολλοὶ φίλοι εἰσὶν ἰσχυρότερος οὗτος ἐν πόλει. λαμβάνεται δὲ καὶ ταύτη τῶν ἀγαθῶν τούτων <ἡ> ὁμοιότης. καὶ πάλιν ἢ μὲν σωφροσύνη ἐν ψυχῇ οὕσα κοσμεῖ τὴν ψυχὴν καὶ συμμετρῶς ζῆν ποιεῖ, τὸ δὲ κάλλος ἐν σώματι ὃν κοσμεῖ τὸ σῶμα καὶ σύμμετρον παρασκευάζει, ὁ δὲ πλοῦτος ἐκτὸς ὧν χορηγὸς καὶ κοσμητὴς τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. καὶ ταύτη λαμβάνεται τῶν ἀγαθῶν τούτων ἡ ὁμοιότης. [57] τῶν κακῶν ὁμοιότης τῶν περὶ τὴν ψυχὴν καὶ <τῶν περὶ> τὸ σῶμα καὶ τῶν ἐκτὸς ἐστὶν αὕτη. ἐν τῇ ψυχῇ μὲν ἐστὶν ἀδικία κάκιστα τὴν ψυχὴν διατιθεῖσα, ἐν δὲ τῷ σώματι νόσος κάκιστα διατιθεῖσα τὸ σῶμα, ἐν δὲ τοῖς ἐκτὸς ἀτυχία κάκιστα διατιθεῖσα τὰς ἐκτὸς πράξεις· καὶ ταύτη λαμβάνεται ἡ ὁμοιότης τῶν κακῶν τούτων. καὶ πάλιν ἐν μὲν ψυχῇ ἀφροσύνη ἀρρωστία τίς ἐστὶ καὶ ἀλογιστία ψυχῆς, ἐν δὲ σώματι καχεξία ἀρρωστία ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς ἐκτὸς ἀδοξία· προπηλακισμόν γὰρ καὶ ἀρρωστίαν καὶ ὀλιγωρίαν περὶ τὰ ἄλλα τινὰ ἐμποιεῖ ταῖς ἐκτὸς πράξεσι. καὶ ταύτη πάλιν λαμβάνεται τῶν κακῶν τούτων ἡ ὁμοιότης. καὶ πάλιν ἐν μὲν ψυχῇ δειλία οὕσα ἐκπληκτικὰς καὶ πάντων ἡττους τῶν φόβων παρασκευάζει τὰς ψυχάς, ἐν δὲ σώματι ἀσθένεια πάντων τῶν πόνων ἡττᾶσθαι τὰ σώματα παρασκευάζει, ἐν δὲ τοῖς ἐκτὸς ἐχθροὶ ὄντες ἀσθενῇ περὶ τὰς ἐκτὸς πράξεις καὶ εὐκαταφρόνητον ποιοῦσιν· ὧ γὰρ πολλοὶ εἰσὶν ἐχθροὶ οὐδὲν τούτῳ ῥαδίως ὑπάρχει. ^[25]

Divis 62 καὶ ἔστιν ἢ μὲν δειλία ἐν φόβῳ εὐκαταφρονήτους ποιοῦσα, ἢ δὲ ἀσθένεια ἐν πόνοις εὐκαταφρόνητον τὸ σῶμα ποιεῖ, ἢ δὲ ἔχθρα ἐν πράξεσι ταῖς ἐν βίῳ. καὶ πάλιν ἢ μὲν ἀσωτία καὶ ἀκολασία αἰσχροὺς τὴν ψυχὴν καὶ ἄκοσμον παρασκευάζει, τὸ δὲ αἰσχος ἐν σώματι ὃν αἰσχροὺς τὸ σῶμα καὶ ἄκοσμον παρασκευάζει, ἢ δὲ πενία ἐκτὸς οὕσα αἰσχροὺς βίον παρασκευάζει. καὶ ταύτη λαμβάνεται τῶν κακῶν τούτων ἡ ὁμοιότης. [59] διαιρεῖται ἡ ἀποβολὴ τῆς ἐπιστήμης εἰς τρία.

ἔστι γὰρ αὐτῆς ἔν μὲν ἐὰν φθαρῇ οὐπὲρ ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη, ἔν δὲ ἐὰν λήθῃ γένηται, ἔν δὲ ἐὰν ὁ ἔχων τὴν ἐπιστήμην φθαρῇ. ἐὰν μὲν οὖν οὗ ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη φθαρῇ οἷον Σωκράτης, οὐκ ἔστι ἐστὶν ἐπιστήμη· ἔφθαρται γάρ. ἐὰν δὲ λήθῃ γένηται, καὶ οὕτως ἀποβάλλομεν τὴν ἐπιστήμην. ἐὰν δὲ ὁ ἔχων τὴν ἐπιστήμην φθαρῇ ἄνθρωπος, ἀναγκαῖόν ἐστι συμφθεῖρεσθαι καὶ ἀποβάλλεσθαι αὐτήν. [64] σκεπτέον ἥτις ἐστὶ τῶν ζώων πρὸς ἄλληλα διαφορά. [20]

Divis 63 (5) φαμέν οὖν εἶναι τῶν ζώων τὰ μὲν θνητά, τὰ δὲ ἀθάνατα. θνητὰ μὲν οὖν εἰσι ὅσα πέφυκε φθεῖρεσθαι καὶ αἵματος κοινωνεῖν, οἷον ἄνθρωπος καὶ βοῦς καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ζώων· ἀθάνατα δὲ οἷον ἄγγελοι. τῶν δὲ θνητῶν ζώων τὰ μὲν ἐστὶ πτηνά, τὰ δὲ ἔνυδρα, τὰ δὲ πεζά. πεζὰ μὲν οὖν εἰσὶν οἷον ἄνθρωπος κύων ἵππος καὶ τὰ τοιαῦτα <, ἔνυδρα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα> καὶ ἀπλῶς οἷς ἡ διαγωγή ἐν ὑγρῷ ἐστὶ, πτηνὰ δὲ οἷον ὄρνιθες καὶ σφῆκες καὶ μέλισσαι καὶ ἄλλα ὅσα [τοιαῦτα ἄ] διὰ τῆς οἰκείας φύσεως ὀχοῦνται κατὰ τὸν ἀέρα. πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα καὶ κατὰ ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα δοκεῖ διαφέρειν ἀλλήλων. ὅτι μὲν οὖν κοινῶς κατὰ πάντων τούτων κατηγορεῖται ζῶον εἶναι δῆλον, διαφορὰν δὲ τίνα ἔχει τούτων ἕκαστον καθάπερ εἵπομεν· τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν πεζόν, τὸ δὲ ἔνυδρον, τὸ δὲ πτηνόν, τὸ δὲ ἀθάνατον. τὸ δὲ κοινὸν κατηγορούμενον ἐφ' ἀπάντων φαμέν εἶναι τὸ γένος. ἕκαστον δὲ τούτων ἐστὶ ζῶον, τὰ δὲ διαιρεθέντα τῶν ζώων λεκτέον εἶδη εἶναι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ σχήματος καὶ ἀριθμοῦ. τοῦ τε γὰρ τριγώνου καὶ τῶν λοιπῶν κοινόν φαμεν εἶναι τὸ σχῆμα· τούτων γὰρ ἕκαστόν ἐστιν ὅπερ ὑπάρχει σχῆμά τι. δῆλον οὖν ὅτι τὸ μὲν σχῆμα γένος ἂν εἴη τούτων, ταῦτα δὲ τοῦ σχήματος εἶδη· τὸ γὰρ σχῆμα διαιρήσομεν εἰς τρίγωνον καὶ τετράγωνον καὶ τὰ λοιπά. [25]

Divis 64 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον εἶδη τοῦ ἀριθμοῦ ἐστὶ. κοινῇ γὰρ αὐτῶν κατηγορεῖται ὁ ἀριθμός. ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν γένος δοκεῖ πρότερον εἶναι τοῦ εἶδους, τὸ δὲ πρότερον οὐκ ἀπλῶς λέγεται, εἵπωμεν περὶ αὐτοῦ. [65] τὸ πρότερον λέγεται πενταχῶς. ἡ γὰρ φύσει ἢ χρόνῳ ἢ δυνάμει ἢ θέσει ἢ τάξει λεχθήσεται. θέσει μὲν οὖν, οἷον ὃ ἐπὶ τῶν κειμένων ψήφων εἰώθαμεν λέγειν, οἷον ὅτι προτέρα αὕτη ταύτης. τάξει δέ, οἷον ὁ ταξίαρχος τοῦ λοχαγοῦ καὶ ὁ λοχαγὸς τοῦ ιδιώτου καὶ τὸ α τοῦ β. δυνάμει δὲ φαμεν εἶναι πρότερον τὸν στρατηγὸν τοῦ στρατιώτου καὶ ἀπλῶς τὸν δυνάστην τοῦ ιδιώτου. χρόνῳ δέ, οἷον πατὴρ υἱοῦ καὶ πᾶν τὸ πρεσβύτερον τοῦ νεωτέρου. φύσει δὲ ἐστὶ πρότερον, οἷον ἡ τε μονὰς τῆς δυάδος καὶ τὸ μέρος τοῦ ὅλου καὶ τὸ γένος τοῦ εἶδους, καὶ ἀπλῶς ὅσα αὐτὰ ἀλλήλοις μὴ συναναιρεῖται, τούτων τὸ μὲν συναναιρουῖν πρότερόν ἐστι, τὸ φύσει δὲ συναναιρούμενον ὕστερον· οἷον τῆς μονάδος ἀναιρεθείσης ἡ δυὰς ἀναιρεῖται καὶ πᾶς ἀριθμός, δυὰς δὲ ἀναιρεθείσης οὐδὲν κωλύει μονάδα εἶναι· πρότερον τοίνυν τῇ φύσει μονὰς δυάδος. ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ μέρους ἀναιρεθέντος τὸ ὅλον ἀναιρεῖται, τοῦ δὲ ὅλου μὴ ὄντος οὐδὲν κωλύει τὸ μέρος εἶναι. φανερόν δὲ ὅτι ὁσαχῶς τὸ πρότερον λέγεται, τοσαυταχῶς καὶ τὸ ὕστερον λεχθήσεται· τὸ γὰρ ὕστερον ἐροῦμεν ἢ φύσει ἢ χρόνῳ ἢ θέσει ἢ τάξει ἢ δυνάμει. [66] ὁσαχῶς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον λέγεται, τοσαυταχῶς καὶ περὶ τοῦ ἅμα λεχθήσεται, οἷον ἢ φύσει ἢ θέσει ἢ δυνάμει ἢ χρόνῳ ἢ τάξει. [25]

Divis 65 θέσει μὲν οὖν εἰσι τὰ τοιαῦτα ἅμα, ὅσα τῷ τόπῳ ἐξ ἴσου ἐστίν, οἷον τὰ τρέχοντα ἅμα φαμέν εἶναι καὶ τὰ ἐστηκότα. τάξει δὲ ἐστὶν τὰ τοιαῦτα ἅμα, οἷον οἱ τοῖς ζυγοῖς στοιχοῦντες, δυνάμει δὲ ἅμα λέγομεν τὰ μηδὲν ἀλλήλων πλεον δυνάμενα, χρόνῳ δὲ τὰ τοιαῦτα φαμέν εἶναι ἅμα τὰ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὄντα, φύσει δὲ λεκτέον ἅμα εἶναι τὰ τε συναναιρουῖντα ἄλληλα καὶ τὰ μὴ δυνάμενα χωρὶς ἀλλήλων εἶναι, οἷον τό τε διπλάσιον καὶ τὸ ἥμισυ· ταῦτα γὰρ συναναιρουῖνται ἀλλήλοις καὶ τὸ ἕτερον χωρὶς τοῦ ἑτέρου ἀδύνατον εἶναι· διπλασίου γὰρ ἀναιρεθέντος οὐκ ἔσται ἥμισυ καὶ ἡμίσεος ἀναιρεθέντος οὐκ ἔσται διπλάσιον καὶ ἀδύνατόν ἐστι διπλασίου ὄντος μὴ εἶναι ἥμισυ. τούτων οὕτως ἀποδειχθέντων ἀκόλουθον εἰπεῖν περὶ τῶν ὄντων. [68] διαιροῦνται τὰ ἐναντία οὕτως. τῶν ὄντων τῶν μὲν ἔστι τι ἐναντίον, τῶν δὲ οὐ. χρυσῷ μὲν γὰρ καὶ ἀνθρώπῳ καὶ ἱματίῳ καὶ τοῖς τοιούτοις οὐδὲν ἐστὶν ἐναντίον, ἀρετῇ δὲ καὶ

ἀγαθῷ καὶ θερμῷ ἔστι <τι> ἐναντίον· ἀγαθῷ μὲν γὰρ ἐναντίον τὸ κακόν, ἀρετῇ δὲ κακία, θερμῷ δὲ ψυχρόν. τῶν ἐναντίων τοίνυν αὐτῶν τὰ μὲν ἔχουσί τι ἀνὰ μέσον, τὰ δὲ οὔ. ἀγαθοῦ μὲν γὰρ καὶ κακοῦ ἔστι τι ἀνὰ μέσον, κινήσεως δὲ καὶ ἡρεμίας οὐδέν ἐστιν ἀνὰ μέσον· ἐξ ἀνάγκης γὰρ πάντα ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ. ^[25]

Divis 66

καὶ ζωῆς καὶ θανάτου οὐδέν ἐστιν ἀνὰ μέσον· ἐξ ἀνάγκης γὰρ ὅπερ τῆς ζωῆς δεκτικόν ἐστιν, ἢ ζῇ ἢ τέθνηκεν. αὐτὰ δὲ τὰ ἐναντία λέγεται τριττῶς ἢ γὰρ ὡς ἀγαθῷ κακὸν ἐναντίον ἐστίν, οἷον τῇ δικαιοσύνῃ ἢ ἀδικίᾳ καὶ τῇ σωφροσύνῃ ἢ ἀκολασίᾳ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἢ ὡς οὐδέτερον οὐδετέρῳ ἐναντίον ἐστίν <οἷον> · τούτων γὰρ οὐδέν ἐστιν οὔτε κακὸν οὔτε ἀγαθόν. ὡς κακὸν κακῷ δὲ ἐναντίον ἐστίν [κακόν] ἢ ὑπερβολῇ τῇ ἐνδείᾳ καὶ τὰ καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν λεγόμενα, οἷον τὸ ὑπερβαλλόντως ψύχεσθαι <τῷ ὑπερβαλλόντως θερμοῦσθαι> · ταῦτα γὰρ καθ' ὑπερβολὴν λέγεται. καὶ τὸ ἐλλεῖπον τοῦ θερμοῦ τῷ ἐλλείποντι τοῦ ψυχροῦ· καὶ γὰρ ταῦτα κατ' ἔλλειψιν ἐναντία. [69] μετὰ ταῦτα τοίνυν περὶ καταφάσεως σκεπτέον πῶς λέγομεν. φαμὲν οὖν πᾶσαν κατηγορίαν ἢ δηλοῦμεν ὑπάρχειν τι κατάφασιν εἶναι, οἷον τὸ καθῆσθαι τὸν ἄνθρωπον ἢ λευκὸν εἶναι τὸ ἱμάτιον καὶ πάντα τὰ τοῦτον τὸν τρόπον λεγόμενα. ἀπόφασις δέ ἐστι τοιοῦτον οἷον τὸ μὴ καθῆσθαι τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ μὴ λευκὸν εἶναι τὸ ἱμάτιον καὶ ἀπλῶς οὐ τὸ μὴ ἢ τὸ οὐ προστεθὲν σημαίνει μὴ ὑπάρχειν τι. ^[20]